

کلیات برنامه و سرفصل

دوس رشتہ

کلام باکرايش امامت

سطح سے حوزہ ہای علمیه خواهران

سال تنظیم: ۱۳۹۹

فهرست:

۳	کلیات رشته
۴	عناوین دروس
۶	فقه ۱
۷	فقه ۲
۸	فقه ۳
۹	فقه ۴
۱۰	اصول فقه ۱
۱۱	اصول فقه ۲
۱۲	اصول فقه ۳
۱۳	اصول فقه ۴
۱۴	تجزیه و ترکیب
۱۵	کلیات و تاریخ علم کلام
۱۸	قواعد کلامی
۲۰	کلام استدلالی ۱
۲۲	کلام استدلالی ۲
۲۴	کلام مقارن
۲۶	فرق و مذاهب کلامی
۲۷	تفسیر قرآن ۱
۲۹	تفسیر قرآن ۲
۳۱	نظریه های امامت و خلافت
۳۳	امامت عامه ۱
۳۵	امامت عامه ۲
۳۷	امامت عامه ۳
۳۹	امامت امیر المومنین علیه السلام ۱
۴۰	امامت امیر المومنین علیه السلام ۲
۴۲	امامت سایر ائمه علیهم السلام
۴۴	شبهه شناسی امامت
۴۶	مأخذ شناسی امامت
۴۸	اعتبار سنجی احادیث امامت
۵۱	احتجاجات معصومان علیهم السلام پیرامون امامت
۵۳	متون ادبی امامت
۵۴	نقش امامان شیعه علیهم السلام در فرهنگ و تمدن اسلامی

۵۷	وظایف امت نسبت به امام
۵۹	تاریخ تحلیلی امامت ۱
۶۲	تاریخ تحلیلی امامت ۲
۶۵	سیره اخلاقی معصومان علیهم السلام
۶۷	مهدویت
۷۰	نقد وهابیت
۷۲	نقد بهائیت
۷۴	منابع فریقین
۷۷	منطق فهم حدیث
۷۹	منطق
۸۱	معرفت شناسی
۸۳	زبان تخصصی ۱
۸۴	زبان تخصصی ۲
۸۵	عربی معاصر
۸۶	روش تحقیق پیشرفته
۸۹	کارورزی و ارائه پژوهش ۱
۹۰	کارورزی و ارائه پژوهش ۲
۹۱	پایان نامه
۹۲	مهارت های پژوهشگری
۹۳	مسئله یابی و منبع یابی
۹۴	طرح نامه نویسی
۹۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات
۹۶	شیوه تدوین پایان
۹۷	مقاله نویسی
۹۸	روش نقد و تحلیل
۹۹	روش شناسی مطالعات میان رشته ای
۱۰۰	روش شناسی مطالعات تطبیقی
۱۰۱	عناوین جامع

بسمه تعالی

کلیات رشته:

ماده ۱. عنوان:

عنوان رشته، سطح سه کلام با گرایش امامت است.

ماده ۲. تعریف:

سطح سه کلام با گرایش امامت، اولین مقطع از این رشته است، که در آن طلب، مبانی و مسائل امامت و ولایت را می‌آموزند و توانایی پاسخگویی به نیازهای مربوط و توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و تدریس آن را پیدا می‌کنند و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه این رشته می‌شوند.

ماده ۳. اهداف:

۱. توسعه و تعمیق شناخت نسبت به مبانی و مسائل کلامی به ویژه ولایت و امامت بر مبنای ادله عقلی و نقلی؛
۲. افزایش توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه‌سازی جهت تألیف در زمینه امامت؛
۳. شناخت و نقد دیدگاه‌های انحرافی، تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌ها و شبهات روز در حوزه امامت؛
۴. ایجاد توان تدریس مباحث امامت در سطوح پایین‌تر؛
۵. تربیت مبلغان مسلط به معارف کلامی و مسائل امامت و ولایت؛
۶. تربیت طلب مستعد جهت ورود به سطوح بالاتر؛
۷. معرفی و شناخت منابع مهم امامت و ایجاد توان استفاده از آن؛
۸. شناخت استدلالی مسائل فقهی و اصولی.

ماده ۴. سیاست‌ها:

۱. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب؛
۲. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی و تبلیغی؛
۳. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
۴. تأکید بر آموزش پژوهش‌گرا؛
۵. تأکید بر بهره‌گیری از ابزار و روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
۶. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
۷. تأکید بر شناسائی طلاب مستعد؛
۸. تأکید بر استفاده از متون و منابع آموزشی مهم، اصلی، جامع، موجز و واجد استانداردهای لازم؛
۹. اهتمام به تقویت نظام مقدس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
۱۰. اهتمام به اجرای دقیق دروس فقه و اصول؛
۱۱. تأکید بر ویژگی‌های بانوان و نقش محوری آنان در تحکیم خانواده، در تنظیم برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی؛
۱۲. اهتمام به آموزش موضوعات اصلی رشته.

ماده ۵. ضرورت:

۱. اهمیت فوق‌العاده مباحث امامت و ولایت به عنوان شاخصه اعتقادی شیعه امامیه؛
۲. رسالت حوزه علمیه در تربیت طلاب مسلط بر مباحث کلامی جهت تبیین، ترویج و دفاع از عقائد شیعه امامیه؛
۳. نیاز اجتماع به تبیین و ترویج عقائد شیعه و دفاع از آن در مقابله با تهاجمات فکری.

عناوین دروس:

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۱	فقه عمومی ۱، ۲، ۳ و ۴	۱۲	شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روش‌های استدلال فقهی
۲	اصول فقه ۱، ۲، ۳ و ۴	۸	شناخت مباحث اصولی مهم و مؤثر
۳	تجزیه و ترکیب	۲	تقویت توان به کارگیری قواعد صرف و نحو
۴	کلیات و تاریخ علم کلام	۲	شناخت علم کلام موضوع و غایت آن، تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکون و تطور علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مآخذ مهم کلامی
۵	قواعد کلامی	۲	شناخت استدلالی قواعد اساسی علم کلام مانند: حجیت عقل، حسن و قبح عقلی، لطف، معلل به اغراض بودن افعال خدا، وجوب شکر منعم، امتناع نقض غرض، وجوب انجام اصلح بر خدا
۶	کلام استدلالی ۱ و ۲	۴	شناخت استدلالی مباحث خداشناسی (ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی) و نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظایف و اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام)
۷	کلام مقارن	۲	بررسی و نقد عقلی و نقلی اصول اعتقادی فرق اسلامی با تکیه بر ممیزات عقائد شیعه، مانند: اسماء و صفات، عدل الهی، قضا و قدر، امر بین الامرین، بداء، تنزیه انبیاء، رجعت و تقیه
۸	فرق و مذاهب کلامی	۲	آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فرقه‌های مهم تشیع و تسنن
۹	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۴	شناخت و طبقه‌بندی مجموعه آیات مرتبط با امامت و تفسیر برخی آیات مهم، بمنظور آشنایی با مسائل امامت در قرآن
۱۰	نظریه‌های امامت و خلافت	۲	بررسی و مقایسه تئوری‌های قدیم و جدید در امامت و خلافت، از دیدگاه فرق شیعه و عامه
۱۱	امامت عامه ۱	۲	تبیین ضرورت عقلی و نقلی امامت و لزوم خلافت الهی و بیان جایگاه امامت در منظومه معارف دینی
۱۲	امامت عامه ۲	۳	تبیین مرجعیت علمی، هدایت و رهبری اجتماعی، حکومت، ولایت تکوینی و تشریحی امام و بررسی مسأله غلو و تقصیر
۱۳	امامت عامه ۳	۲	تبیین خصائص و ویژگی‌های امام مانند علم، عصمت و نصب همراه با نقد و بررسی دیدگاه‌های مختلف
۱۴	امامت امیرالمؤمنین علیه‌السلام ۱	۴	تبیین راه‌های تشخیص امام و بررسی ادله نقلی و عقلی امامت و خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه‌السلام
۱۵	امامت امیرالمؤمنین علیه‌السلام ۲	۲	نقد و بررسی ادله صلاحیت خلفای ثلاث
۱۶	امامت سایر ائمه علیهم‌السلام	۲	تبیین ادله نقلی و عقلی امامت دیگر امامان با توجه به شبهات زیدیه، اسماعیلیه و واقفیه
۱۷	شبهه‌شناسی امامت	۲	پاسخ به شبهات جدید در عرصه امامت، مانند: مشروعیت، مقبولیت و رابطه امامت و خاتمیت
۱۸	مآخذشناسی امامت	۱	معرفی توصیفی و تحلیلی کتب مهم امامت در فرق اسلامی، به ویژه منابع امامیه مانند: الشافی، شرح‌التجرید، الالفین، دلائل‌الصدق، الغدیر، عباقات‌الانوار و احقاقی‌الحق
۱۹	اعتبارسنجی احادیث امامت	۲	ارزیابی و اعتبارسنجی روایات مهم باب امامت، با اشاره به مباحث مهم حدیث‌شناسی
۲۰	احتجاجات معصومین پیرامون امامت	۳	بررسی و تبیین احتجاجات معصومین علیه‌السلام درباره امامت و مسائل مرتبط با آن

ردیف	عنوان درس	واحد	اهداف آموزشی
۲۱	متون ادبی امامت	۱	انس با متون فاخر نظم و نثر ادبی (عربی و فارسی) در باب امامت و ایجاد توان بهره‌گیری از آن
۲۲	نقش امامان شیعه علیهم‌السلام در فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	بیان نقش ائمه علیهم‌السلام در شکل‌گیری و رشد علوم، فنون، ادب، فرهنگ و هنر اسلامی
۲۳	وظایف امت نسبت به امام	۲	تبیین وظایفی مانند: معرفت، بیعت، اطاعت، تولی و تبری، محبت، أخذ علوم، نصیحت و احیاء امر ائمه
۲۴	تاریخ تحلیلی امامت ۲و۱	۴	تحلیل وقایع مرتبط با امر امامت، از زمان پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و سلم تا پایان غیبت صغری
۲۵	سیره اخلاقی معصومان علیهم‌السلام	۲	آشنایی با سلوک و رفتار فردی و اجتماعی معصومان علیهم‌السلام بصورت موضوعی
۲۶	مهدویت	۳	تبیین اشتراکات و اختلافات اعتقاد به منجی در ادیان و مذاهب و تبیین آموزه مهدویت، مبانی و مسائلی مانند: فلسفه غیبت و انتظار، آثار وجودی امام غائب، ظهور و علائم آن و.....
۲۷	نقد وهابیت	۲	آشنایی با تاریخ، جریانات، سازمان و تشکیلات وهابیت و نقد آموزه‌ها و عقاید آنها
۲۸	نقد بهائیت	۲	آشنایی با تاریخ، جریانات، سازمان و تشکیلات بهائیت و نقد آموزه‌ها و عقاید آنها
۲۹	منابع فریقین	۱	اعتبارسنجی و بررسی مقایسه‌ای منابع اندیشه تشیع و تسنن، مانند: قرآن، سنت، عقل، اجماع و قول صحابی
۳۰	منطق فهم حدیث	۲	شناخت مبانی، قواعد و روش‌های صحیح فهم احادیث و مبانی جرح و تعدیل آنها
۳۱	منطق	۲	تبیین روش و شرایط استدلال برهانی و جدلی، همراه با شناخت مغالطه و انواع آن با متن فارسی
۳۲	معرفت‌شناسی	۲	شناخت استدلالی راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها
۳۳	روش تحقیق پیشرفته	۲	آشنایی با روش‌های پژوهش در زمینه امامت و کیفیت بهره‌برداری از منابع آن
۳۴	کارورزی و ارائه پژوهش ۲و۱	۲	تقویت توان تحقیق و پژوهش در مسائل کلام به ویژه امامت، با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
۳۵	عربی معاصر	۲	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه امامت
۳۶	زبان تخصصی ۲و۱	۴	ایجاد توان فهم متون انگلیسی در حوزه امامت
۳۷	پایان نامه	۴	ارائه یک پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوع امامت
	جمع واحد	۱۰۲	

فقه ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۳۱۰

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

اجاره، ضمان، مضاربه، قرض، ودیعه، وقف

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی.
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

فقه ۲

شناسه درس: ۳۱۲۱۳۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

قضا، شهادت، اقرار

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی.
۲. مسالك الافهام إلى تنقيح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

فقه ۳

تعداد واحد: ۳

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۱۲۱۳۰۳

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

لقطه، اطعمه و اشربه، ارث

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی.
۲. مسالک الافهام إلی تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

فقه ۴

شناسه درس: ۳۱۲۱۳۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی مباحث مهم فقه و آشنایی با روشهای استدلال فقهی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

انفال و مشترکات، حدود، دیات (به استثنای بحث «مقادیرالديات» تا ابتدای بحث «من احکام القتل»)

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی، باقر ایروانی

منابع:

۱. الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية، شهید ثانی.
۲. مسالک الافهام إلى تنقیح شرایع الإسلام، شهید ثانی.
۳. شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام، محقق حلی.
۴. فقه الامام الصادق علیه السلام، محمد جواد مغنیه.

اصول فقه ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۴۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و موثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

ملازمات عقلی:

اقسام دلیل عقلی، مستقلات عقلیه، مقدمه واجب (از مباحث غیر مستقلات عقلیه)

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ه)

محدوده: از اول المقصد الثانی (الملازمات العقلیه) تا ابتدای المساله الثالثه (مساله الضد) به استثنای مبحث اجزاء

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثه، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیه و العربیه لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی.

اصول فقه ۲

شناسه درس: ۳۱۲۱۴۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و موثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

غیر مستقلات عقلیه، مباحث: اجزاء، مساله ضد، اجتماع امر و نهی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ره)

محدوده: از ابتدای الباب الثانی (غیر مستقلات عقلیه) تا پایان بحث اجتماع امر و نهی به استثنای بحث مقدمه واجب

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی.

اصول فقه ۳

شناسه درس: ۳۱۲۱۴۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و موثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

مباحث حجت:

○ مباحث مقدماتی

- موضوع این بحث
- معنای حجت
- مدلول کلمه اماره و ظن معتبر
- ظن نوعی
- اماره و اصل عملی
- معیار حجیت اماره
- ذاتی بودن حجیت علم
- جایگاه حجیت اماره
- ظن خاص و ظن مطلق

○ قرآن کریم و نسخ آن

○ سنت

- فعل و تقریر معصوم
- خبر متواتر
- خبر واحد

○ دلیل عقلی

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر (ه)

محدوده: از اول «المقصد الثالث: مباحث الحجّة» تا اول «الباب الخامس: حجیة الظواهر (به استثناء: ۱. مباحث مقدمات دلیل انسداد تا ابتدای کتاب العزیر ۲. مبحث دلیل حجیت خبر الواحد من الاجماع ۳. بحث الباب الثالث الاجماع)

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی.

اصول فقه ۴

شناسه درس: ۳۱۲۱۴۰۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت مباحث اصولی مهم و موثر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۲ نمره به فعالیت کلاسی و ۴ نمره به امتحان شفاهی اختصاص دارد.

سرفصل:

حجیت ظواهر و تعادل و تراجیح

متن درسی: اصول الفقه، مرحوم مظفر^(ه)

محدوده: از ابتدای الباب الخامس (حجیه الظواهر) تا پایان بحث تعادل و تراجیح به استثنای مباحث: الشهرة، السیره، القیاس

منابع:

۱. کفایة الاصول، محمد کاظم آخوند خراسانی.
۲. فرائد الاصول (الرسائل)، شیخ مرتضی انصاری.
۳. دروس فی علم الاصول الحلقة الثالثة، شهید سید محمد صدر.
۴. تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریح قواعد الأحکام الشرعیة، شهید ثانی.

تجزیه و ترکیب

شناسه درس: ۳۱۲۱۱۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: تقویت توان بکارگیری قواعد صرف و نحو به منظور فهم متون عربی

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت‌های کلاسی، ۵ نمره به کار عملی طلاب (تجزیه و ترکیب صفحاتی - با تعیین استاد- از قرآن کریم، نهج البلاغه یا عبارات مشکل) و ۱۰ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص دارد. امتحان پایانی از متنی غیر از متن داده شده در کار عملی طلاب باشد.

سرفصل:

- اهمیت تجزیه و ترکیب
- مفهوم شناسی تجزیه و بیان عناصر موثر در تجزیه فعل، اسم معرب، اسم مبنی و حرف
- مفهوم شناسی ترکیب و بیان عناصر موثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی، جدولی و غیر جدولی (تشریحی)، یک وجهی و چند وجهی)

متن درسی: ---

توضیحات: شایسته است اساتید محترم ابتدا در ۳ یا ۴ جلسه، چهار بند فوق را یادآوری نموده و بعد برای هر جلسه آیاتی از قرآن را مشخص کرده و از همه طلاب بخواهند که آن را تجزیه و ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس از آنها سوال نموده و کار عملی آنها را ارزیابی می‌کنند.

منابع:

۱. الجدول فی اعراب القرآن و صرفه و بیانه مع فوائد نحویه هامه، محمود صافی.
۲. اعراب القرآن الکریم و بیانه، محیی‌الدین الدریش.
۳. اعراب القرآن، المنسوب الی ابراهیم بن سری الزجاج، تحقیق و درسه: ابراهیم الایاری.
۴. الکشاف عن حقایق التنزیل و عیون الأقاویل فی وجوه التأویل، جارالله زمخشری.
۵. جوامع الجامع، فضل بن حسن طبرسی

کلیات و تاریخ علم کلام

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر) موضوع و غایت آن، تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکوّن و تطوّر علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مآخذ مهم کلامی

ارزشیابی: ۳ نمره به امتحان کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات علم کلام:

● مبادی:

- ضرورت علم کلام
- تعریف علم کلام
- وجه تسمیه علم کلام
- موضوع علم کلام
- غایت علم کلام
- مسائل علم کلام
- روش‌شناسی علم کلام
- خاستگاه
- پیدایش علم کلام (تاریخچه اجمالی علم کلام از صدر اسلام)

● مناسبات علم کلام با علوم همگن

- علم کلام و معرفت‌شناسی
- علم کلام و فلسفه
- علم کلام و فلسفه دین و کلام جدید
- علم کلام و عرفان

○ تاریخ علم کلام:

● امامیه:

- بنیانگذار
- تطوّرات تاریخی

- شخصیت‌های مؤثر و مهمترین آثار آنها
 - ◆ از آغاز تا شیخ مفید
 - ◆ از شیخ مفید تا خواجه نصیرطوسی
 - ◆ از خواجه نصیر تا عصر حاضر
- وضعیت کنونی (گرایش‌های عمده کلامی در عصر حاضر، کلام فلسفی، مکتب تفکیک، عقاید خاص به نحو اجمال و.....)
 - معتزله:
 - بنیانگذار
 - تطورات تاریخی
 - شخصیت‌های مؤثر و مهمترین آثار آنها
 - ◆ از آغاز تا عصر حاضر: واصل بن عطاء، ابوالهذیل علاف، نظام، جاحظ، ابوالحسین خیاط، جبائیان (ابوعلی و ابوهاشم)، قاضی عبدالجبار
 - ◆ وضعیت کنونی: معتزله در عصر حاضر
 - عقاید ویژه:
 - ◆ صفات (نیابت یا عینیت)
 - ◆ حسن و قبح عقلی
 - ◆ احباط و تکفیر و ...
 - اشاعره:
 - بنیانگذار
 - تطورات تاریخی
 - شخصیت‌های مؤثر و مهمترین آثار آنها
 - ◆ از آغاز تا عصر حاضر: ابوالحسن اشعری، ابوبکر باقلانی، امام الحرمین جوینی، غزالی، فخر رازی، قاضی ایچی، تفتازانی، میرسید شریف
 - ◆ وضعیت کنونی: اشاعره در عصر حاضر
 - عقاید ویژه
 - ◆ صفات ذاتی یا لوازم ذات (قدمای ثمانیه)
 - ◆ تفسیر علیت
 - ◆ نفی حسن و قبح عقلی
 - ◆ کسب و جبر و ...

متن درسی:

۱. ما هو علم الکلام، علی ربانی گلپایگانی (با عنایت به مباحث کتاب درآمدی بر علم کلام علی ربانی گلپایگانی)
۲. سیر تطور کلام شیعه، محمدصفر جبرئیلی و جزوه تکمیلی استاد

۱. هندسه معرفتی کلام جدید، احد فرامرز قراملکی.
۲. استاد مطهری و کلام جدید، احد فرامرز قراملکی.
۳. شرح مواقف ج ۱، سید شریف الدین علی جرجانی.
۴. مدخل مسائل جدید علم کلام، جعفر سبحانی.
۵. درآمدی بر کلام جدید، علی ربّانی گلپایگانی.
۶. مجموعه مقالات کلام جدید در گذر اندیشه‌ها، به اهتمام: علی اوجبی.
۷. مقاله علم کلام و کلام جدید (سیری در آراء کلامی استاد شهید مرتضی مطهری)، احمد بهشتی.
۸. علم کلام جدید، شبلی نعمانی (دانشمند هندی)، ترجمه: سید محمد تقی فخر داعی گیلانی.
۹. پیدایش علم کلام و منزلت آن در میان علوم، محسن جهانگیری.
۱۰. فلسفه علم کلام، هری اوسترین ولفسن، ترجمه: احمد آرام.
۱۱. آموزش فلسفه ج ۱، محمدتقی مصباح یزدی.
۱۲. مبانی عرفان اسلامی، حسن معلّمی.
۱۳. مسائل جدید کلامی و فلسفه دین، عبدالحسین خسروپناه.
۱۴. کلام جدید، عبدالحسین خسروپناه.
۱۵. علم الکلام (عرض و نقد)، عامر النجار.
۱۶. المدخل الی دراسة علم الکلام، حسن محمود الشافعی.
۱۷. فصلنامه قیسات شماره ۳۹ و ۴۰، مقالات (۱. چپستی فلسفه دین و مسائل آن ۲. فلسفه دین) ۱. محمد محمدرضایی ۲. ابوالفضل ساجدی.
۱۸. فرهنگ عقائد و مذاهب اسلامی (۵ جلد)، جعفر سبحانی.
۱۹. ملل و نحل، جعفر سبحانی.
۲۰. تاریخ علم کلام، شبلی نعمانی (دانشمند هندی)، ترجمه: سید محمد تقی فخر داعی گیلانی.
۲۱. تاریخ علم الکلام فی الاسلام، فضل الله زنجانی.
۲۲. تاریخ اندیشه های کلامی در اسلام ج ۱ و ۲، عبدالرحمن بدوی، ترجمه: حسین صابری.
۲۳. تاریخ الفرق الاسلامیة السیاسی و الدینی (۶ جلد)، محمد ابراهیم الفیومی.
۲۴. تاریخ شیعه و فرقه های اسلامی تا قرن چهارم، محمد جواد مشکور.
۲۵. تاریخ مذاهب اسلام، (ترجمه الفرق بین الفرق، ابو منصور عبدالقهار بن طاهر بغدادی)، محمد جواد مشکور.
۲۶. تاریخ فرق اسلامی ج ۱ و ۲، حسین صابری.
۲۷. تاریخ المذاهب الاسلامیة فی السیاسة و العقائد، محمد ابو زهره.
۲۸. فرق و مذاهب کلامی، علی ربّانی گلپایگانی.
۲۹. المدخل الی دراسة علم الکلام، حسن محمود الشافعی.

قواعد کلامی

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱ و ۲

هدف: شناخت استدلالی قواعد اساسی علم کلام، مانند: حجیت عقل، حسن و قبح عقلی، لطف، معلل به اغراض بودن افعال خدا، وجوب شکر منعم، امتناع نقض غرض، وجوب انجام اصلح بر خدا.

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل :

- کلیات، تعریف قاعده، بیان فرق بین قاعده و مسئله و بیان اهمیت و ضرورت
- بررسی قواعد اساسی علم کلام، خاستگاه و تاریخچه علم کلام
 - حجیت عقل
 - حسن و قبح عقلی
 - وجوب شکر منعم
 - وجوب دفع ضرر محتمل
 - وجوب حکمت و عدل
 - غایتمندی افعال الهی
 - وجوب لطف
 - وجوب صدور اصلح
 - امتناع نقض غرض
 - امتناع تکلیف بمالایطاق
 - قبح عقاب بلا بیان

متن درسی: القواعد الکلامیه، علی ربانی گلپایگانی.

منابع:

۱. اندیشه‌های کلامی شیخ طوسی، محمود یزدی مطلق.
۲. توضیح المراد تعلیقه بر شرح تجرید الاعتقاد، هاشم حسینی تهرانی.
۳. کفایة الموحدين فی عقائد الدین، اسمعیل بن احمد نوری طبرسی.
۴. بدایة المعارف الالهیه فی شرح العقاید الامامیه ج ۱ و ۲، محسن خرّازی.
۵. کاوش‌های عقل عملی، مهدی حائری یزدی.
۶. کلام تطبیقی ج ۱ و ۲، علی ربّانی گلپایگانی.

۷. قاعده قبح عقاب بلا بیان، اسماعیل داراب کلایی.
۸. الحسن و القبح العقلین، جعفر سبحانی.
۹. فقه و عقل، ابوالقاسم علیدوست.
۱۰. عقائد الانسان، هاشم حسینی طهرانی.
۱۱. گوهر مراد، عبدالرزاق بن علی لاهیجی.
۱۲. عقل و استنباط فقهی، حسین صابری.
۱۳. مبانی اخلاق در فلسفه غرب و فلسفه اسلامی، حسن معلّمی.
۱۴. تمهید الاصول، شیخ طوسی.
۱۵. المحاضرات فی الالهیات، جعفر سبحانی.
۱۶. شروح تجرید الاعتقاد

کلام باگرایش امامت

کلام استدلالی ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۲

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت استدلالی مباحث خداشناسی (ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفهوم‌شناسی: مفهوم خدا و واژگان مرتبط (الله، ذات نامتناهی، واجب‌الوجود و ...)
- امکان شناخت خدا (مفاهیم و صفات)
- اثبات وجود خداوند
 - برهان نظم
 - برهان امکان و وجوب
 - برهان صدیقین
 - راه فطرت
- صفات
 - تعریف صفت، اسم و تفاوت آنها
 - چگونگی ارتباط صفات با ذات (عینیت، زیادت و نیابت)
 - تقسیمات صفات: ذاتی و فعلی، ثبوتی و سلبی، حقیقی و اضافی
 - توفیقی بودن اسماء و صفات
 - بررسی برخی از صفات مهم ثبوتی و سلبی از جهت معنا، محدوده و اثبات (حیات، علم مطلق، قدرت مطلق، اراده، کلام، حکمت و صدق، عدالت، توحید، صفات سلبی)

متن درسی: ایضاح المراد، علی ربانی گلپایگانی

متون محوری:

۱. کتاب مبدأ و معاد، قسمت مبدأشناسی، عبدالله جوادی آملی
۲. تبیین براهین اثبات خدا، فصل سوم به بعد، عبدالله جوادی آملی
۳. نقد برهان ناپذیری وجود خدا (مباحث مرتبط)، عسگری سلیمانی امیری
۴. الالهیات ج ۱ و ۲، جعفر سبحانی

منابع:

۱. اصول فلسفه و روش رئالیسم ج ۵، سید محمد حسین طباطبائی (با شرح و پاورقی استاد مطهری).
۲. فلسفه دین، محمد حسین زاده.

۳. توحید، مرتضی مطهری.
۴. کلم الطیب، عبدالحسین طیب.
۵. بحثی مبسوط در آموزش عقاید ۱ و ۲، محسن غرویان.
۶. شناخت صفات خدا، جعفر سبحانی.
۷. کفایة الموحدين فی عقائد الدین، اسمعیل بن احمد نوری طبرسی.
۸. نقد و طرح اندیشه‌ها در مبانی اعتقادی، سیدرضی شیرازی.
۹. درس‌هایی از علم کلام ج ۱، حبیب‌الله طاهری.
۱۰. شروح منظومه، انصاری شیرازی و رضی شیرازی و ...
۱۱. شروح بدایة‌الحکمة و نہایة‌الحکمة، علی شیروانی و ...
۱۲. خداشناسی فلسفی، عبدالرسول عبودیت و مجتبی مصباح
۱۳. مدخل مسائل جدید علم کلام، ج ۱، جعفر سبحانی
۱۴. المحاضرات فی الالهیات، جعفر سبحانی
۱۵. عقائد الانسان، سیدهاشم حسینی طهرانی
۱۶. توضیح المراد تعلیقه بر شرح تجرید الاعتقاد، سیدهاشم حسینی طهرانی
۱۷. مسائل جدید کلامی و فلسفه دین، ج ۱، عبدالحسین خسروپناه

کلام استدلالی ۲

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱

هدف: شناخت استدلالی افعال خداوند و مباحث نبوت (ضرورت، ویژگی ها، وظایف، اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ افعال خداوند

- معنای فعل خداوند متعال (خلق، ایجاد و ...)
- حسن و قبح افعال الهی (با نگاهی به نظام احسن)
- غایت مندی فعل خداوند (نظریه اشاعره و عدلیه)
- جبر و اختیار
- قضا و قدر
- شرور

○ نبوت

- تعریف نبوت و رسالت، تفاوت و اقسام آنها
- فلسفه، ضرورت و هدف بعثت انبیاء و شبهات باب نبوت
- چیستی وحی و اقسام آن
- ویژگیهای انبیاء (علم عصمت، افضلیت و ...)
- راههای شناخت انبیاء (معجزه، بشارت انبیاء پیشین، جمع شواهد و قرائن)
- وظایف و شئون انبیاء (ابلاغ وحی، مرجعیت دینی، رهبری امت و ...)
- نبوت خاصه
- اثبات نبوت پیامبر اسلام
- صفات و ویژگیهای پیامبر اسلام
- جهانی بودن دین اسلام
- خاتمیت دین اسلام (جامعیت، جهانی بودن و ...)

متن درسی:

۱. ایضاح المراد، علی ربانی گلپایگانی
۲. الهیات، جعفر سبحانی

متن محوری:

۱. مبدأ و معاد (قسمت مبدأشناسی)، عبدالله جوادی آملی.
۲. جهان شناسی و راهنما شناسی، محمد تقی مصباح یزدی.
۳. عدل الهی و نبوت، مرتضی مطهری.
۴. تجلی و ظهور در عرفان نظری (بحث های مرتبط)، سعید رحیمیان.
۵. خاتمیت، جاودانگی و جامعیت، محمد حسن قدردان قراملکی.

منابع:

۱. گوهر مراد، عبدالرزاق بن علی لاهیجی.
۲. اصول فلسفه و روش رئالیسم ج ۵، سید محمد حسین طباطبائی (با شرح و پاورقی استاد مطهری)
۳. کلم الطیب، عبدالحسین طیب.
۴. تمهید الاصول، شیخ طوسی.
۵. عقائد الانسان، هاشم حسینی طهرانی.
۶. توضیح المراد تعلیقه بر شرح تجرید الاعتقاد، هاشم حسینی تهرانی.
۷. کلام تطبیقی ج ۱ و ۲، علی ربانی گلپایگانی.
۸. میزان المطالب، میرزا جواد آقا طهرانی.
۹. دلائل الصدق، محمدرضا مظفر.
۱۰. شرح اسماء الحسنی، حکیم سبزواری.
۱۱. المحاضرات فی الالهیات، جعفر سبحانی.
۱۲. شناخت صفات خدا، جعفر سبحانی.
۱۳. درسهایی از علم کلام، حبیب الله طاهری
۱۴. بحثی مبسوط در آموزش عقاید، ج ۱ و ۲، محسن غرویان
۱۵. شرح اسفار، ج ۶ (مباحث مربوط)، عبدالله جوادی آملی

کلام مقارن

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام استدلالی ۱ و ۲

هدف: بررسی و نقد عقلی و نقلی اصول اعتقادی فرق اسلامی با تکیه بر ممیزات عقائد شیعه، مانند: اسماء و صفات، عدل الهی، قضا و قدر، امر بین الامرین، بداء، تنزیه انبیاء، رجعت و تقیه

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- اسماء و صفات
 - توصیف و تبیین اسماء و صفات الهی به همراه ادله آن
 - کارکرد اسماء و صفات در نظام تکوین و تشریح
- قضا و قدر
 - توصیف و تبیین چیستی قضا و قدر
 - جبرگرایی و تفویض
 - تبیین امر بین الامرین
 - ارتباط قضا و قدر با اختیار انسان
- بداء
 - مفهوم شناسی بداء (در لغت، اصطلاح متکلمین و در روایات)
 - امکان بداء
 - اثبات بداء
 - بررسی دیدگاه ها و شبهات مربوط به بداء
- رجعت
 - مفهوم شناسی رجعت (در لغت و اصطلاح)
 - امکان رجعت
 - جایگاه اعتقاد به رجعت
 - اثبات رجعت
 - بررسی شبهات
- تنزیه انبیاء
 - ادله عصمت انبیاء
 - شبهات پیرامون عصمت انبیاء
- تقیه
 - مفهوم شناسی تقیه (در لغت و اصطلاح)
 - جایگاه تقیه در دین

- اقسام تقیه
- طرح دیدگاه ها
- ادله تقیه (عقلی، نقلی و عقلائی)
- آثار تقیه
- بررسی شبهات

متن درسی: ---

منابع:

۱. اضواء علی عقاید الشیعه الامامیه و تاریخهم ، جعفر سبحانی.
۲. الفوائد البهیة فی شرح عقائد الامامیه، محمد جمیل حمود.
۳. تفسیر المیزان ج ۲، محمد حسین طباطبائی.
۴. رساله فی التقیة، مرتضی انصاری.
۵. تنزیه الانبیاء و الائمة ، سید مرتضی علم الهدی.
۶. کلام تطبیقی ج ۱ و ۲، علی ربانی گلپایگانی.
۷. بحار الانوار ج ۵۳، محمدباقر مجلسی.
۸. عقائد تطبیقی، حسین رجبی.
۹. کلم الطیب، عبدالحسین طیب.
۱۰. نقش ائمه علیهم السلام در احیاء دین ج ۱۴ به بعد، مرتضی عسکری.
۱۱. بدایة المعارف الالهیه فی شرح عقاید الامامیه، محسن خرازی.
۱۲. عصمت معصومان علیهم السلام، حسن یوسفیان و احمد حسین شریفی.
۱۳. عصمت انبیاء و امامان علیهم السلام، مهدی یوسفیان.
۱۴. بحثی مبسوط در آموزش عقاید ۱ و ۲، محسن غرویان.
۱۵. تفسیر موضوعی قرآن تنزیه انبیاء از آدم تا خاتم علیهم السلام، محمدهادی معرفت.
۱۶. الايقاظ من الهجعة بالبرهان علی الرجعة، محمد بن حسن حر عاملی، مصحح: هاشم رسولی، محقق: احمد جنتی.
۱۷. رساله اثبات رجعت، ابوالحسن رفیعی قزوینی.
۱۸. راهنمای دین، احمد شاهرودی.
۱۹. منشور عقائد امامیه، جعفر سبحانی.
۲۰. درآمدی به شیعه شناسی، علی ربانی گلپایگانی.

فرق و مذاهب کلامی

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۳۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فرقه‌های مهم تشیع و تسنن

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- فرق اهل سنت
 - اهل حدیث
 - معتزله
 - اشاعره
 - ماتریدیه
- فرق شیعی
 - امامیه
 - زیدیه
 - اسماعیلیه
- خوارج و غلات

متن درسی: آشنایی با فرق تشیع، مهدی فرمانیان - آشنایی با فرق تسنن، مهدی فرمانیان

منابع:

۱. الملل و النحل، محمد بن عبد الکریم شهرستانی.
۲. فرهنگ عقائد مذاهب اسلامی، جعفر سبحانی.
۳. تاریخ اندیشه‌های کلامی در اسلام، عبدالرحمن بدوی، ترجمه: حسین صابری.
۴. تاریخ فرق اسلامی ج ۱ و ۲، حسین صابری.
۵. فرق الشیعه بین الدین و السیاسة، محمود اسماعیل.
۶. تاریخ شیعه و فرقه‌های اسلامی در ۴ قرن اول، محمدجواد مشکور.
۷. دراسات فی الفرق و العقائد الاسلامیة، عرفان عبد الحمید.

تفسیر قرآن ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۲۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت و طبقه بندی مجموعه آیات مرتبط با امامت و تفسیر برخی آیات مهم، بمنظور آشنایی با مسائل امامت در قرآن.

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- امامت عامه در قرآن
 - معنای امام در قرآن
 - رهبری و پیشوایی (بقره/۲۴)
 - کتاب آسمانی (هود/۱۷)
 - لوح محفوظ (یس/۱۲)
 - رهبر باطل (قصص/۴۱)
 - عهد الهی (بقره/۱۲۴)
 - ضرورت نصب الهی (طه/۳-۲۵ و سجده/۲۴ و بقره/۳۰ و ص/۲۶ و انبیاء/۷۲ و ۷۳)
 - هدایت الهی (طه/۳-۲۵ و سجده/۲۴ و بقره/۳۰ و ص/۲۶ و انبیاء/۷۲ و ۷۳)
 - ضرورت حق حاکمیت به اذن الهی (یوسف/۴۰ و انعام/۵۷)
 - قرآن و نظریه اجماع در تعیین خلیفه (نساء/۱۱۵ و لقمان/۲۵ و بقره/۱۴۳ و آل عمران/۱۱۰)
 - قرآن و رای اکثریت (انعام/۱۱۱ و ۱۱۶ و ۱۱۹ و یونس/۳۶ و مومنون/۷۱ و ۷۰ و شوری/۸ و اعراف/۱۰۲ و مائده/۱-۳)
 - قرآن و نظریه شوری در تعیین امام (آل عمران/۱۵۹ و شوری/۳۸)
 - قرآن و نظریه بیعت در تعیین امام (ممتحنه/۱۲ و فتح/۱۰ و ۱۸)
 - ضرورت وجود حجت در هر زمانی (قدر و دخان/۱-۴ و نساء/۴۱ و نحل/۸۴ و ۸۹ و مائده/۱۱۷ و قصص/۷۵ و بقره/۱۴۳ و نمل/۴۰ و رعد/۷ و ۴۳ و آیه انذار و نذیر و هدایت و یونس/۳۵ و فاطر/۲۴ و اعراف/۱۸۱ و اسراء/۷۱ و ۷۲)
- ویژگی های امام

- صبر
- تعیین به آیات الهی (سجده/۲۴ و انبیاء/۷۲ و ۷۳)
- عصمت (بقره/۱۲۴)
- افضلیت (یونس/۳۵)
- علم غیب (حشر/۲۲ و انعام/۵۹ و اعراف/۱۸۸ و نمل/۶۵ و جن/۲۶ و ۲۷ و آل عمران/۴۴ و ۴۹ و ۱۶۹ و بقره/۳۱ و ۳۲ و ۱۱۵ و نساء/۶۹ و حدید/۴ و ق/۱۶ و غافر/۱۹)
- مبین احکام الهی (نحل/۴۴)

متن درسی: ---

منابع:

۱. تفسیر نورالثقلین، علی بن جمعه الحویزی.
۲. تفسیر برهان، سیدهاشم بحرانی.
۳. تفسیرالمیزان، سید محمد حسین طباطبائی.
۴. تفسیر لاهیجی، شریف لاهیجی.
۵. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی.
۶. تفسیر تطبیقی، فتح الله نجارزادگان.
۷. شؤون ولایت، محسن شفائی.
۸. امام شناسی پاسخ به شبهات ج ۱ و ۲، علی اصغر رضوانی.
۹. شرح منهج الکرامة، سید علی میلانی.
۱۰. بدایة المعارف الالهیة فی شرح عقاید الامامیة، محسن خرازی.
۱۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۱۲. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.
۱۳. بررسی و مسایل کلی امامت، ابراهیم امینی.
۱۴. براهین و نصوص امامت، علی ربانی گلپایگانی.

تفسیر قرآن ۲

شناسه درس: ۳۱۲۱۲۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت و طبقه بندی مجموعه آیات مرتبط با امامت و تفسیر برخی آیات مهم، به منظور آشنایی با مسائل امامت در قرآن

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

• امامت خاصه در قرآن

- آیه ولایت (مائده/۵۵ و نساء/۵۹)
- آیه تبلیغ (مائده/۶۷)
- آیه اکمال (مائده/۶)
- آیه سائل (معارج/۲۱)
- آیه خیر البریه (بینه/۷)
- آیه هدایت (رعد/۷)
- ویژگی های امام
- عصمت (احزاب/۳۳ و آیه تطهیر و آیه اعتصام و آل عمران/۱۰۳ و آیه متطهرون/۷۷-۷۹)
- علم و آگاهی و مرجعیت علمی (انبیاء/۷ و نحل/۴۳ و آیه اهل الذکر و آیه علم الکتاب و رعد/۴۳)
- صداقت (توبه/۱۱۹ و آیه صادقین)
- برتری ائمه علیهم السلام بر انبیاء علیهم السلام (آل عمران/۶۱)
- ولایت تکوینی (نمل/۴۰ و رعد/۴۳ و آل عمران/۴۷ و ۴۲ و اعراف/۲۰۱ و مدثر/۴ و احزاب/۳۳ و نحل/۴۴)
- فضایل امام علی علیه السلام (آیه شراء و بقره/۲۰۷ و آیه مباحله و آیه مودت و شوری/۲۳ و شعراء/۱۰۷ و ۱۰۹ و هود/۵۱ و سبا/۴۷ و فرقان/۵۷)
- آیات تأویلی به اهل بیت علیهم السلام (رحمان/۷-۹ و حدید/۲)

متن درسی: ----

منابع:

۱. تفسیر نورالثقلین، علی بن جمعه الحویزی.
۲. تفسیر برهان، سیدهاشم بحرانی.
۳. تفسیرالمیزان، سید محمد حسین طباطبائی.
۴. تفسیر لاهیجی، شریف لاهیجی.
۵. تفسیر تسنیم، عبدالله جوادی آملی.
۶. تفسیر تطبیقی، فتح الله نجارزادگان.
۷. شوون ولایت، محسن شفائی.
۸. امام شناسی پاسخ به شبهات ج ۱ و ۲، علی اصغر رضوانی.
۹. شرح منهج الکرامه، سید علی میلانی.
۱۰. بدایة المعارف الالهیة فی شرح عقاید الامامیة، محسن خرازی.
۱۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۱۲. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.
۱۳. بررسی و مسایل کلی امامت، ابراهیم امینی.
۱۴. براهین و نصوص امامت، علی ربانی گلپایگانی.

نظریه های امامت و خلافت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و مقایسه تئوری‌های قدیم و جدید در امامت و خلافت، از دیدگاه فرق شیعه و عامه

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- معنا شناسی امامت نزد فرق شیعه و عامه
- ملاک اصل و فرع بودن امامت
- نظریه های امامت و خلافت
 - امامت در نزد فرق شیعه
 - امامت در نزد شیعه اثنی عشری
 - شاخصه های اصلی امامت در نزد شیعه اثنی عشری
 - امامت در نزد زیدیه
 - شاخصه های اصلی امامت در زیدیه و بررسی ادله آن
 - مفهوم قیام به سیف و ارتباط آن با دیدگاه اثناعشریه
 - امامت در اسماعیلیه
 - شاخصه‌های اصلی امامت در اسماعیلیه و بررسی ادله آن
 - مفهوم غیبت امام در اسماعیلیه و تفاوت آن با اثنا عشریه
 - امامت در واقفیه
 - امامت در نزد اهل سنت
 - امامت نزد اشاعره و اهل حدیث
 - دیدگاه اهل حدیث بررسی ادله آن در مسأله امامت
 - مقایسه دیدگاه شیعه اثنی عشری و اشاعره
 - اعتقادات معتزله
 - نظریه افضلیت و ارتباط آن با امامت
 - مقایسه دیدگاه شیعه اثنی عشری و معتزله

متن درسی: ----

منابع:

۱. آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی، رضا برنجکار.
۲. مقالات الاسلامیین، ابوالحسن اشعری.
۳. المقالات والفرق، سعدبن عبدالله اشعری.
۴. التبصیر فی الدین، حسین صابری.
۵. الايضاح شرح المصباح الشهير بشرح الثلاثين المسألة، احمد بن يحيى صعدی.
۶. مجموعه كتب و رسائل، قاسم بن ابراهيم.
۷. تاریخ و عقائد اسماعیلیه، فرهاد دفتری.
۸. تاریخ اندیشه های کلامی در اسلام، عبد الرحمن بدوی، ترجمه: حسین صابری.
۹. شرح المقاصد، سعد الدین تفتازانی.
۱۰. شرح مواقف، میر سید شریف جرجانی.
۱۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۱۲. امامت در بینش اسلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۱۳. تاریخ شیعه و فرقه های اسلامی در ۴ قرن اول، محمدجواد مشکور.
۱۴. ملل و نحل، جعفر سبحانی.
۱۵. تاریخ فرق اسلامی ج ۱ و ۲، حسین صابری.

امامت عامه (فلسفه امامت)

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین ضرورت عقلی و نقلی امامت و لزوم خلافت الهی و بیان جایگاه امامت در منظومه معارف دینی

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تعریف امامت در نزد شیعه
- ضرورت وجود امام (از منظر عقل و نقل)
- جایگاه امامت در نظام تشریح و نظام معرفت دینی
 - ارتباط امامت با اصول و فروع دین
 - نقش امام در بقاء دین و کتب آسمانی و شرایع
 - نقش امام در تبیین و تفسیر قرآن و سنت نبوی و دفع شبهات
 - تبیین معنای تفویض دین به امام
- جایگاه امام در نظام تکوین
 - جایگاه امام در خلقت و ارتباط امام با سایر مخلوقات (وساطت در فیض و اشرفیت امام نسبت به سائر مخلوقات)
- جایگاه امام در هدایت فردی
 - مفهوم هدایت ارائی و ایصالی و برخی از نمونه‌های آن
- جایگاه امام در روابط اجتماعی (سیاسی، اقتصادی و قضایی و ...)
 - سیاست‌گذاری امور شیعیان
 - نقش امام در نظام سازی و اصلاح نظام های علمی، سیاسی، اقتصادی، قضایی و ...
- جایگاه امام در برزخ و آخرت

متن درسی: ----

منابع:

۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۲. امامت در بینش اسلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۳. بررسی مسائل کلی امامت، ابراهیم امینی.

۴. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.
۵. الايضاح شرح المصباح الشهير بشرح الثلاثين المسألة، احمد بن يحيى صعدی.
۶. اندیشه اسلامی ج ۲، حسین عزیزی و علی غفارزاده.
۷. پاسخ به شبهات کلامی دفتر چهارم، محمدحسن قدردان قراملکی.
۸. شوون ولایت، محسن شفائی.
۹. عقائد الانسان، سیدهاشم حسینی طهرانی.
۱۰. امام شناسی، سید محمدحسین حسینی طهرانی.
۱۱. پیشوائی در اسلام، جعفر سبحانی.
۱۲. خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی.
۱۳. ولایت تکوینی و تشریحی، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۴. امامت و مهدویت، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۵. شیعه در اسلام، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۶. معنویت تشیع، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۷. شروح تجرید الاعتقاد.

امام باقر (ع) پیش امامت

امامت عامه ۲ (شؤون و مناصب امامت)

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۸

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین مرجعیت علمی، هدایت و رهبری اجتماعی، حکومت، ولایت تکوینی و تشریحی امام و بررسی مسأله غلو و تقصیر

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تبیین مفهوم شأن و منصب و تمایز شؤون امامت با شؤون ایمانی
- رهبری اجتماعی و حاکمیت سیاسی
- مرجعیت علمی و دینی
 - مفهوم مرجعیت علمی و دینی ائمه علیهم السلام
 - ادله مرجعیت علمی و دینی ائمه علیهم السلام
- ولایت امام (تشریحی و تکوینی)
 - مفهوم ولایت، تکوین، تشریح و واژه های همسو
 - ولایت تشریحی
 - حدود و ثغور ولایت تشریحی
 - ادله ولایت تشریحی
 - بررسی شبهات ولایت تشریحی
 - ولایت تکوینی و بررسی مسأله غلو و تقصیر
 - مراتب و حدود آن
 - ادله آن
 - بررسی شبهات آن

متن درسی: ----

منابع:

۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۲. امامت در بینش اسلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۳. بررسی مسائل کلی امامت، ابراهیم امینی.
۴. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.
۵. الايضاح شرح المصباح الشهير بشرح الثلاثين المسألة، احمد بن یحیی صعدی.
۶. اندیشه اسلامی ج ۲، حسین عزیزی و علی غفارزاده.
۷. پاسخ به شبهات کلامی دفتر چهارم، محمدحسن قدردان قراملکی.

۸. شوون ولایت، محسن شفائی.
۹. عقائد الانسان، سیدهاشم حسینی طهرانی.
۱۰. امام شناسی، سید محمدحسین حسینی طهرانی.
۱۱. پیشوائی در اسلام، جعفر سبحانی.
۱۲. خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی.
۱۳. ولایت تکوینی و تشریحی، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۴. امامت و مهدویت، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۵. شیعه در اسلام، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۶. معنویت تشیح، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۷. شروح تجرید الاعتقاد.
۱۸. بحوث حول الامامه، سید محمد باقر صدر.

کلام باگرایش امامت

امامت عامه ۳ (خصائص و ویژگی های امام)

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین خصائص و ویژگی های امام، مانند: علم، عصمت و نصب، همراه با نقد و بررسی دیدگاه های مختلف

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ علم خاص

- مفهوم علم خاص
- اقسام علم امام (ظاهری و غیبی و اکتسابی و لدنی)
- چگونگی دریافت و انتقال علم از سوی خدا به معصومان و از معصومین به یکدیگر و تفاوت علم امام قبل و بعد امامت
- گستردگی و شمولیت علم امام (علم به احوالات شیعیان و نسب و اسماء ایشان و علم ما کان و ما یکون و ...)
- منابع علم امام
 - جفر
 - جامعه
 - ستون نور
 - قرآن
 - مصحف فاطمه صلوات الله علیها
- ادله علم امام
- شبهات پیرامون علم امام

○ عصمت

- مفهوم عصمت
- ضرورت عصمت و ادله آن (ادله عقلی و نقلی)
 - دلیل عقلی عصمت با توجه به قاعده لطف
 - دلیل نقلی عصمت
- حیظه عصمت امام و تفاوت آن با عصمت انبیاء
- شبهات پیرامون عصمت امام
- افضلیت (قلمرو افضلیت، قبیح بودن امامت مفضول بر فاضل، قرآن و افضلیت)
- راه های تعیین و شناخت امام

- مفهوم نصب و نص
- اقسام نص (خفی و جلی)
- دیدگاه ها
- ادله (بطور اختصار بیان شود)
- معجزه (کرامت)

متن درسی: ----

منابع:

۱. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۲. امامت در بینش اسلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۳. بررسی مسائل کلی امامت، ابراهیم امینی.
۴. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.
۵. الايضاح شرح المصباح الشهير بشرح الثلاثين المسألة، احمد بن یحیی صعدي.
۶. اندیشه اسلامی ج ۲، حسین عزیزی و علی غفارزاده.
۷. پاسخ به شبهات کلامی دفتر چهارم، محمدحسن قدردان قراملکی.
۸. شؤون ولایت، محسن شفائی.
۹. عقائد الانسان، سیدهاشم حسینی طهرانی.
۱۰. امام شناسی، سید محمدحسین حسینی طهرانی.
۱۱. پیشوائی در اسلام، جعفر سبحانی.
۱۲. خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی.
۱۳. ولایت تکوینی و تشریحی، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۴. امامت و مهدویت، لطف الله صافی گلپایگانی.
۱۵. شیعه در اسلام، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۶. معنویت تشیع، سید محمد حسین طباطبایی.
۱۷. شروح تجرید الاعتقاد.
۱۸. بحوث حول الامامة، سید محمد باقر صدر.

امامت امیرالمؤمنین (ع) ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۰

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین راه‌های تشخیص امام و بررسی ادله نقلی و عقلی امامت و خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه السلام

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به تحقیق و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ ادله نقلی

- بررسی دلالت آیه ولایت و دفع شبهات موجود
- بررسی دلالت آیه اکمال دین و دفع شبهات موجود
- بررسی دلالت آیه تبلیغ و دفع شبهات موجود
- بررسی دلالت آیه «کونوا مع الصادقین» و دفع شبهات موجود
- بررسی سند و دلالت حدیث منزلت
- بررسی سند و دلالت حدیث غدیر
- بررسی سند و دلالت حدیث یوم‌الدار

○ ادله عقلی و نقلی

- تطبیق قاعده لطف بر امامت امیرالمؤمنین علیه السلام
- تطبیق قاعده افضل بر امامت امیرالمؤمنین علیه السلام

توضیحات: آیاتی که در سرفصل تفسیر قرآن بحث می‌شود، تکرار نشود.

متن درسی: ----

منابع:

۱. کشف المراد، عبدالرزاق لاهیجی.
۲. امامت پژوهی، زیر نظر محمود یزدی مطلق (فاضل).
۳. براهین و نصوص امامت، علی ربانی گلپایگانی.
۴. پیشوایی در اسلام، جعفر سبحانی.
۵. تشیید المراجعات، سید علی میلانی.
۶. طرح های رسالت پیرامون خلافت و زمامداری ج ۲، احمد مطهری.
۷. تفسیر تطبیقی، فتح الله نجارزادگان.
۸. گزیده الغدیر، محمد حسن شفیعی شاهرودی.

امامت امیرالمومنین (ع) ۲

تعداد واحد: ۲
پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۱

نوع واحد: نظری

هدف: نقد و بررسی ادلة صلاحیت خلفای ثلاث

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- نقد ادله مورد استناد در خلافت شیخین
 - بررسی اعتبار عام
 - بیعت
 - شوری
 - سن و سال
 - سابقه در دین
 - افضلیت
 - صحابی بودن
 - تئوری من غلب
 - اجماع
 - بررسی برخی از ادله خاص
 - صلاة ابي بکر - حضور در غار ...
 - بررسی روایات جعلی در مدح و فضیلت خلفاء
- معرفی شخصیات برخی از خلفاء به جهت علمی و عمل
 - خلفاء ثلاث
 - بنی امیه و به خصوص معاویه و یزید
- نقد ادله مورد استناد در امامت غیر امامیه
 - زیدیه
 - اسماعیلیه
 - فطحیه

متن درسی: ----

منابع:

۱. خلفاء المدرستین، مرتضی عسگری.
۲. معالم المدرستین، مرتضی عسگری.
۳. الغدير، علامه امینی.
۴. گزیده‌ای جامع از الغدير، محمدحسن شفیعی شاهرودی.

۵. شوون ولايت، مرحوم محسن شفائي.
۶. طرح های رسالت پيرامون خلافت و زمامداری ج ۲، احمد مطهری.
۷. المحاضرات فی الالهيات، جعفر سبحانی.
۸. سقيفه انقلاب ابيض، نجاح طائی.
۹. كفاية الاثر فی النص على الائمة الاثني عشر، على بن محمد الخزاز القمي.
۱۰. دلائل الامامة، محمد بن جرير بن رستم طبري (شيعي).
۱۱. مسند الامام على عليه السلام، سيد حسن قبانچی.
۱۲. بحار الانوار، محمدباقر مجلسی.
۱۳. فرائد السمطين في فضائل المرتضى والبتول و السبطین و الائمة من ذريتهم ج ۲، ابراهيم بن محمد بن المويد جوينی.
۱۴. دوزاده جانشين (پژوهشی در باب احاديث خلفای اثني عشر)، غلامحسين زينعلی.
۱۵. نقدی بر کتاب امير معاويه را بشناسيم، ابو محسن مروج.
۱۶. نقش ائمه عليهم السلام در احیاء دين، مرتضی عسکری.

کلام باگرایش امامت

امامت سائر ائمه

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین ادله نقلی و عقلی امامت دیگر امامان، با توجه به شبهات زیدیه، اسماعیلیه و واقفیه

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تبیین امامت سائر ائمه علیهم السلام
- تطبیق ادله عقلی (لطف و افضلیت) بر سائر امامان علیهم السلام
- ادله نقلی بر امامت سائر امامان علیهم السلام در آیات و روایات
- نقد و بررسی ادله امامت در نزد واقفیه و زیدیه و اسماعیلیه
- بررسی علل (سیاسی و اجتماعی و اقتصادی) انحراف زیدیه و اسماعیلیه در اثبات امامت زید و اسماعیل
- معرفی سائر فرق انحرافی

متن درسی: ----

منابع:

۱. آشنائی با فرهنگ و مذاهب اسلامی، جعفر سبحانی.
۲. ملل و نحل، جعفر سبحانی.
۳. شرح منهج الکرامه فی معرفه الإمامه، سید علی میلانی.
۴. اثبات الهدی بالنصوص و المعجزات، شیخ حر عاملی.
۵. الشافی فی الامامه، سید مرتضی علم الهدی.
۶. الامامه فی اهم الكتب الامامیه و عقیده الشیعه، سید علی میلانی.
۷. منار الهدی فی النص علی الامامه الائمه الاثنی عشر، علی بحرانی.
۸. شیعه در اسلام، محمدحسین طباطبائی.
۹. عقائد الانسان، سید هاشم حسینی طهرانی.
۱۰. اصل الشیعه و اصولها، سید جعفر کاشف الغطاء.
۱۱. موسوعه الامامه فی نصوص اهل السنه، سید محمود مرعشی نجفی.
۱۲. اثبات الوصیه، علی مسعودی.
۱۳. مناقب اهل بیت علیهم السلام از دیدگاه اهل سنت، سیدمحمدطاهر هاشمی شافعی.

۱۴. بدایة المعارف الالهية فی شرح عقاید الامامية، محسن خرازی.
۱۵. الائمة الاثنی عشر عليهم السلام، محمد حسن آل یاسین.
۱۶. نقش امامان عليهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۱۷. آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی، رضا برنجکار.
۱۸. تاریخ فرق اسلامی ج ۱ و ۲، حسین صابری.
۱۹. تاریخ شیعه و فرقه های اسلام تا قرن ۴، محمد جواد مشکور.
۲۰. تاریخ فرق اسلام ج ۱ و ۲، علی محمد ولوی.
۲۱. شروح تجرید الاعتقاد.

کلام باگرایش امامت

شبهه‌شناسی امامت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۷

تعداد واحد: ۲

پیش‌نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف: پاسخ به شبهات جدید در عرصه امامت، مانند: مشروعیت، مقبولیت و رابطه امامت و خاتمیت
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- شبهات مربوط به خاتمیت
 - ضرورت عقلی دانستن امام ناسازگار با خاتمیت پیامبر اسلام صلی الله علیه وآله وسلم
 - ناسازگاری عصمت امام با خاتمیت
 - ناسازگاری واجب اطاعت بودن امام با خاتمیت و همینطور حجت الهی دانستن امام
 - محدث، مفهم و ملهم بودن امام و ناسازگار با خاتمیت
 - ولایت تشریحی امام ناسازگار با کمال و خاتمیت دین
 - تفویض شؤون نبوت به امام و ناسازگاری آن با خاتمیت
 - ناسازگاری بیعت مردم با خلیفه اول با امامت امام (علیه السلام) و توقف مشروعیت بر مقبولیت
- شبهات مربوط به علم
 - غیبی نبودن علم امام و عادی و اجتهادی و خطاپذیر بودن آن و نسبت علم غیب را به غلات شیعه دادن
 - ناسازگاری علم غیب امام با احادیث امامان و مجعول بودن آن توسط متکلمان قرن ۳ و ۴
 - بی اعتباری علم غیب در امام و امامت وی و عدم استفاده امامان از صفات فرابشری در معرفی خود
 - ناسازگاری علم غیب داشتن امامان با بعضی از کارهای حضرات مانند شهید شدن و ...
- شبهات مربوط به عصمت
 - تعارض عصمت با ادعیه و روایات و اعتراف امام (علیه السلام) به گناه
 - اختصاص حجیت امام (علیه السلام) به امور عبادی و فردی و نه اجتماعی - سیاسی
- شبهه تفویض (نسبت بقاء و حفظ زمین و آسمان ها به امامان (علیه السلام) و افراط گرایی شیعه
- شبهات دیگری مانند:
 - امامت شیعه و موروثی نمودن آن بر خلاف اهل سنت و انتخابی تابع بیعت مردم بودن
 - مشهور بودن نص امامت ملازم با تکفیر صحابه پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم
 - همکاری حضرت با خلفا ناسازگار با امامت وی و همینطور اقتدا نمودن در نماز به آنها

متن درسی: پاسخ به شبهات کلامی دفتر چهارم: امامت، محمدحسن قدردان قراملکی.

منابع:

۱. المحاضرات فی الالهیات بخش امامت، جعفر سبحانی.

۲. راه و راهنما شناسی، محمدتقی مصباح یزدی.
۳. مبانی اندیشه اسلامی: انسان، راه و راهنماشناسی، زیرنظر محمود فتحعلی.
۴. امامت در بینش اسلامی، علی ربانی گلپایگانی.
۵. کشف المراد، علامه حلی.
۶. مبانی حکومت اسلامی، حسین جوان آراسته.
۷. عصمت معصومان علیهم السلام، حسن یوسفیان.
۸. المراجعات، سید شرف الدین عاملی.
۹. امام شناسی پاسخ به شبهات ج ۱ و ۲، علی اصغر رضوانی.
۱۰. امامت و رهبری، شهید مطهری.
۱۱. معالم المدرستین، علامه عسکری.
۱۲. کلام تطبیقی ج ۲، علی ربانی گلپایگانی.
۱۳. کفایة الموحدين فی عقاید الدین جلد‌های مربوطه، اسمعیل طبرسی نوری طبرسی.
۱۴. کلم الطیب، عبد الحسین طیب.
۱۵. عقائد تطبیقی، حسین رجبی.
۱۶. بدایة المعارف الالهیة فی شرح عقاید الامامیة، محسن خرازی.
۱۷. اضواء علی عقائد الشیعة، جعفر سبحانی.
۱۸. عصمت انبیاء و امامان علیهم السلام، مهدی یوسفیان.
۱۹. خاتمیت و پرسش های نو، سید مرتضی شاهرودی.
۲۰. نص و اجتهاد، سید شرف الدین عاملی.

مأخذ شناسی امامت

شناسه درس: ۳۱۲۲۳۰۱

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: معرفی توصیفی و تحلیلی کتب مهم امامت در فرق اسلامی، به ویژه منابع امامیه مانند: الشافی، شرح التجرید، الالفین، دلائل الصدق، الغدیر، عباقات الانوار و احقاق الحق.

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- چستی مأخذ امامتی _ ملاک اعتبار آن مأخذ
- میراث مکتوب شیعه و طبقه بندی آن
 - طبقه بندی زمانی
 - جهت زمانی کتابت
 - دوره امامان
 - دوران غیبت صغری
 - متقدمین (پیش از علامه) و متأخرین
 - طبقه بندی موضوعی (موضوعات امامتی)
 - اثبات امامت امیرالمؤمنین(ع)
 - شئون و مقامات
 - طبقه بندی روشی
 - روایی
 - کلامی
 - تفسیری
 - تاریخی
- نوع اثر
 - مستقل
 - رساله
 - تألیف
 - تصنیف
 - غیر مستقل
 - منقولات و روایات شیعی در کتب مخالفین
 - جهت نگارش
 - ردیه
 - جدال و مناظره
 - تبیین درون شیعی

- پاسخ به سؤال یا شبهه
- به جهت نویسنده
- شیعی
- اصحاب خاص
- حجّت خدا
- سنی
- مجهول الحال

متن درسی: الإمامة فى أهم الكتب الكلامية و عقيدة الشيعة، سيد على حسينى ميلانى.

منابع :

منابع خاصه

۱. الشافى فى الامامة، سيد مرتضى علم الهدى؛
۲. منهاج الكرامة فى معرفة الامامة، علامه حلى؛
۳. نهج الحق و كشف الصدق، علامه حلى؛
۴. دلائل الصدق، محمد رضا مظفر؛
۵. عبقات الانوار فى امامة الأئمة الأطهار(ع)، ميرحامد حسين هندى؛
۶. احقاق الحق و ازهاق الباطل، قاضى نورالله تسترى؛
۷. اثبات الهدى بالنصوص و المعجزات، شيخ حر عاملى؛
۸. الغدير، علامه امينى؛
۹. شروح تجريد.

منابع عامه

۱. الفصول المهمة فى معرفة الإمامة، ابن صباغ مالكى؛
۲. ذخائر العقبى فى مناقب ذوى القربى، محب الدين طبرى؛
۳. المغنى فى ابواب التوحيد والعدل، ج ۲۰، عبدالجبار همدانى؛
۴. الأئمة الإثنى عشر(ع)، شمس الدين محمد بن طولون نجفى.

اعتبارسنجی احادیث امامت

شناسه درس: ۳۱۲۱۵۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اصول فقه ۳ و امامت امیرالمؤمنین (ع)^۲

هدف: ارزیابی و اعتبارسنجی روایات مهم باب امامت، با اشاره به مباحث مهم حدیث‌شناسی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات
 - خبر معتبر نزد عامه و خاصه (متواتر، مشهور و واحد محفوظ به قرینه)
 - خبر معتبر نزد عامه (شروط صحت خبر نزد صاحبان صحاح و مسانید)
 - خبر معتبر نزد شیعه (اعتبار سند نزد قدما و متأخرین)
 - یقین آور بودن خبرهای مربوط به اصول دین در نزد عامه و خاصه
 - اعتبار خبر پیرامون فروع یا جزئیات مربوط به اصول دین نزد هر دو (مانند صراط و میزان و اعراف و برزخ و قیامت و احوال آنها تا علائم ظهور امام عصر عج و)
- اعتبار احادیث مربوط به امامت عامه نزد فریقین
 - حقیقت امامت
 - وجوب امامت
 - اصولی بودن مسئله امامت
 - منصوص بودن امام
 - نفی تابع رأی اکثریت بودن
 - نفی معیار بودن تبعیت در امامت
 - نفی میزان بودن شورا و اجماع در امامت
 - عصمت امام
 - افضلیت امام
 - علم غیب امام
 - امامت کودک
- اعتبار احادیث مربوط به امامت خاصه و فضایل امیر المؤمنین علیه السلام نزد فریقین
 - احادیث در ولایت امیر مؤمنان علیه السلام
 - حدیث غدیر
 - حدیث ولایت
 - حدیث دار
 - حدیث وصایت
 - حدیث منزلت
 - احادیث در فضایل امیر المؤمنان علیه السلام
 - حدیث نور

- حدیث اولین مسلمان بودن امام علی علیه السلام
- حدیث سد ابواب
- حدیث اخوت
- حدیث طیر
- حدیث رد شمس
- حدیث دوستی اهل بیت
- حدیث مدینه العلم بودن امام نزد شیعه و سنی
- حدیث علی مع الحق و الحق مع علی
- حدیث فاروق اعظم و صدیق اکبر
- امامت اهل بیت علیهم السلام در احادیث و فضایل آنها
 - حدیث دوازده امام نزد خاصه و عامه
 - حدیث معرفت امام نزد خاصه و عامه
 - احادیث برتری ائمه بر انبیاء
 - حدیث ثقلین نزد شیعه و سنی
 - حدیث سفینه
 - حدیث امان
 - دوستی اهل بیت علیهم السلام

توضیحات: مباحث مشترک امامت عامه و خاصه با اعتبارسنجی احادیث اینجا بطور خلاصه و به صورت یادآوری مطرح شود.

متن درسی: -----

منابع:

۱. آشنائی با علوم حدیث، علی نصیری.
۲. الوجیزة فی علم الدراية، شیخ بهائی.
۳. معجم رجال الحدیث ج ۱، سید ابوالقاسم خوبی.
۴. کلیات فی علم الرجال، جعفر سبحانی.
۵. پژوهشی تطبیقی در احادیث بخاری و کلینی، هاشم معروف الحسنی.
۶. قاموس الرجال، محمدتقی شوشتری (تستری).
۷. معجم الرجال فی علم الرجال، عنایة الله قهپائی.
۸. اثبات الهدی بالنصوص و المعجزات، شیخ حر عاملی.
۹. الشافی فی الامامة، سید مرتضی علم الهدی.
۱۰. الإمامة فی أهم الكتب الكلامية و عقيدة الشيعة، سید علی حسینی میلانی.
۱۱. تشیید المراجعات و تفنید المکابرات، سید علی میلانی.
۱۲. موسوعة الامامة فی نصوص اهل السنة، سید محمود مرعشی نجفی.
۱۳. الاثمة الاثنی عشر علیهم السلام، محمد حسن آل یاسین.
۱۴. احقاق الحق، قاضی نور الله تستری.
۱۵. عقبات الانوار فی امامة الأئمة الأطهار علیهم السلام، میرحامد حسین هندی.
۱۶. الفصول المهمة فی معرفة الاثمة، علی بن محمد ابن صباغ.
۱۷. الاثمة الاثنی عشر، شمس الدین محمد بن طولون نجفی.
۱۸. الالفین، علامه حلی، ترجمه: جعفر وجدانی.

۱۹. ذخائر العقیبی فی مناقب ذوی القربی، محب الدین طبری.
۲۰. دلائل الصدق، محمد رضا مظفر.
۲۱. منهاج الكرامة فی معرفة الامامة، علامه حلی.
۲۲. دلائل الامامة، محمد بن جریر بن رستم طبری (شیعی).
۲۳. کفایة الاثر فی النص علی الائمة الاثنی عشر، علی بن محمد الخزاز القمی.
۲۴. امام شناسی پاسخ به شبهات ج ۱ و ۲، علی اصغر رضوانی.
۲۵. شروح التجرید.

کلام باگرایش امامت

احتجاجات معصومین (۴) پیرامون امامت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تبیین احتجاجات معصومین (علیهم السلام) درباره امامت و مسائل مرتبط با آن

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- چپستی احتجاج، موارد لزوم و ضرورت آن
- دسته‌بندی انواع احتجاج معصومین به جهت هدف و بررسی برخی از موارد آن
 - اسکات خصم
 - هدایت طرف مقابل
 - آگاهی شخص ثالث
- انواع احتجاج معصومین به جهت موضوع و میزان مخالفت خصم و بررسی برخی از موارد
 - احتجاج با منکرین اصل امامت
 - احتجاج با منکرین نصب امام
 - احتجاج با منکرین ویژگی های امام
- انواع احتجاج معصومین علیهم السلام به جهت ماده احتجاج و بررسی برخی از موارد آن
 - برهانی
 - جدلی

متن درسی:-----

منابع:

۱. الاحتجاج علی اهل اللجاج، ابومنصور احمد بن علی طبرسی و شروح آن.
۲. کفایة الموحدين فی عقاید الدین جلدهای مربوطه، اسمعیل طبرسی نوری طبرسی.
۳. الاحتجاج العلوی فی المناظره مع الملل المختلفه، سیدعلی محمدبن محمد النقی اللکهنوی.
۴. شبهای پیشاور، سلطان الواعظین شیرازی.
۵. المراجعات، سیدشرف الدین عاملی.
۶. مناظره دکتر و پیر، عبدالکریم هاشمی نژاد.
۷. مناظرات علمای شیعه و سنی، سید مجتبی عصیری.
۸. خدای وهابیت، سیدمجتبی عصیری.
۹. پاسخ به شبهات مهدویت، سیدمجتبی عصیری.

۱۰. پاسخ به شبهات غدیر، سیدمجتبی عصیری.
۱۱. پیامبر و هابیت، سیدمجتبی عصیری.
۱۲. مناظرات فی العقائد و الاحکام، شیخ عبدالحسین امینی.
۱۳. قصد الحوار الہادی، حسین قزوینی.
۱۴. اصول مذهب الشیعہ الاثنی عشریہ، ناصر بن عبد اللہ بن علی القفاری، ترجمہ: سیدمجتبی عصیری.
۱۵. احتجاج المخالفین علی امامہ امیر المؤمنین علیہ السلام، سیدہاشم عبدالجواد حسینی بحرانی.

کلام باگدیش امامت

متون ادبی امامت

شناسه درس: ۳۱۲۲۰۰۱

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: انس با متون فاخر نظم و نثر ادبی (عربی و فارسی) در باب امامت و ایجاد توان بهره‌گیری از آن

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مقدمه (چیستی متون ادبی)
- نظم در متون ادبی امامت
- نثر در متون ادبی امامت
- شیوه و مهارت های بهره‌گیری از متون ادبی امامت

متن درسی: میراث ماندگار ادب شیعی، قاسم مختاری

منابع:

۱. نهج الصبغة فی شرح نهج البلاغة (قسمت امامت)، محمدتقی تستری.
۲. انسان کامل، سیدعلی طباطبائی.
۳. الغدير، علامه امینی.
۴. خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی.
۵. انسان کامل در نهج البلاغة، حسن حسن زاده آملی.
۶. دیوان منسوب به امام علی علیه السلام.

نقش امامان شیعه^(ع) در فرهنگ و تمدن اسلامی

شناسه درس: ۳۱۲۱۸۰۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بیان نقش ائمه (علیهم السلام) در شکل‌گیری و رشد علوم، فنون، ادب، فرهنگ و هنر اسلامی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ نقش امامان شیعه علیهم السلام در شکل‌گیری تمدن اسلامی

• کلیات

- معاشناسی فرهنگ و تمدن و واژه‌های همسو (علوم، فنون و ...)
- تمدن و فرهنگ از دیدگاه قرآن و روایات
- عناصر پدیده‌های تمدنی و فرهنگی
- پیشینه تاریخی (همراه با نقد و بررسی منابع)
- رابطه تمدن با فرهنگ
- معرفی، نقد و بررسی منابع اصلی تحقیق

• پیدایش تمدن اسلامی و سیر گسترش آن در عصر ائمه علیهم السلام

- عصر دعوت (عصر پایه ریزی تمدن اسلامی)
- عصر فتوحات (عصر آشنایی با دیگر تمدن‌ها)
- عصر ترجمه (عصر جذب عناصر تمدن‌های دیگر)
- عصر توسعه علوم (عصر بومی‌سازی عناصر تمدنی)

• نقش امامان شیعه علیهم السلام در ایجاد زمینه‌ها و عوامل شکل‌گیری تمدن اسلامی

- تشویق به علم‌آموزی
- رواج کتابت و نوشتن
- عدم تعصب درباره غیرمسلمانان
- استقبال از آزاداندیشی

○ نقش ائمه علیهم السلام در رشد و پویایی علوم در تمدن اسلامی

• نقش امامان شیعه علیهم السلام در گسترش علوم عقلی

- زمینه‌های عقل‌گرایی در سخنان ائمه علیهم السلام
- تربیت متکلمان در مکتب ائمه علیهم السلام
- تأثیر‌پذیری معتزله از افکار ائمه علیهم السلام
- رونق فلسفه در میان شیعیان

- نقش امامان شیعه علیهم السلام در قلمرو عرفان
 - عرفان نظری
 - عرفان عملی
- نقش امامان شیعه علیهم السلام در توسعه علوم نقلی و ادبی
 - تأسیس علوم قرآنی
 - نگارش نخستین کتاب های حدیثی
 - تأثیر گذاری بر رهبران مکاتب فقهی
 - نقش امامان شیعه علیهم السلام در تاریخ نگاری مسلمانان
- نقش امامان شیعه علیهم السلام در توسعه علوم طبیعی
 - نقش ائمه علیهم السلام در توسعه دانش پزشکی
 - نقش ائمه علیهم السلام در توسعه علم نجوم
 - پایه گذاری علم شیمی
- نقش امامان شیعه علیهم السلام در شکل گیری مظاهر اداری، اقتصادی و معماری تمدن اسلامی
 - نقش امامان شیعه علیهم السلام در اداره جامعه اسلامی
 - ارائه برنامه متعالی برای اداره جامعه
 - اعلام مرکزیت عراق
 - تبیین و تحکیم نهاد قضاوت
 - تأسیس نهاد امنیتی و انتظامی
 - تأثیر در اداره جامعه از طریق کارگزاران شیعه
 - نقش امامان شیعه علیهم السلام در تنظیم امور اقتصادی
 - مطلوبیت فعالیت اقتصادی از نظر ائمه علیهم السلام
 - سیره ائمه علیهم السلام در فعالیت های اقتصادی
 - نهی از سستی و بیکاری
 - تشویق به کسب و کار
 - بیان اهداف فعالیت های اقتصادی و حد و مرزهای آن
 - لزوم احترام به قراردادها
 - حرمت مالکیت افراد
 - لزوم رعایت اخلاق اقتصادی ممنوع بودن شغل های حرام و مضر
 - نقش امامان شیعه علیهم السلام در معماری مسلمانان
 - توصیه به شهرنشینی
 - جواز تبدیل معابد تازه مسلمانان به مسجد
 - پرهیز از مظاهر ممنوع در معماری
 - تشویق به توسعه افقی منازل

متن درسی: نقش امامان شیعه علیهم السلام در شکل گیری و توسعه تمدن اسلامی، غلامحسن محرمی

منابع:

۱. دور اهل البيت عليهم السلام في بناء الجماعة الصالحة، سيد محمد باقر حكيم.
۲. نقش ائمه عليهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۳. خدمات متقابل ایران و اسلام، مرتضی مطهری.
۴. تأسیس الشيعة، سيد حسين صدر.
۵. الامام الصادق عليه السلام و مذاهب اربع، اسد حيدر.
۶. کارنامه اسلام، عبد الحسين زرین کوب.
۷. محمد خاتم پیامبران ج ۲، گروه نویسندگان، انتشارات حسینیه ارشاد.
۸. سیره پیشوایان، مهدی پیشوائی.
۹. الشيعة و فنون الاسلام، سيد حسن حيدر.
۱۰. سیری در سیره ائمه اطهار عليهم السلام، مرتضی مطهری.
۱۱. عدالت مهدوی مجله انتظار موعود شماره ۱۳ و ۱۴.
۱۲. تاریخ تشیع، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، گروهی از نویسندگان.

وظایف امت نسبت به امام

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین وظایفی مانند: معرفت، بیعت، اطاعت، تولی و تبری، محبت، اخذ علوم، نصیحت و احیاء امر ائمه (علیهم السلام)

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات (ضرورت، مفاهیم و پیشینه تاریخی)
- مرور اجمالی به جایگاه و نقش امام در زندگی انسان ها با تکیه بر هدایت (مرجعیت علمی) تربیت (تزکیه نفس) ولایت و مدیریت جامعه
- معرفی اندیشمندان و منابع مهم در این زمینه
- حق امام بر مردم (حق وجود، حق بقاء، حق تولیت با پیامبر (ص)، حق منعم بر متنعم، حق پدر بر فرزند، حق عالم بر متعلم)
- اقسام وظایف (مطلق وظایف، زمان حضور ظاهری (امام ميسوٲ الید یا مغلول الید) زمان غیبت)
 - فردی، اجتماعی
 - الزامی، غیر الزامی
 - عقلی - اعتقادی: شناخت امام، باور و اعتقاد به او، شناخت راه تقرب به او، شناخت عوامل دوری و انحراف
 - قلبی - عاطفی: محبت و تولی و تبری از دشمنان، تسلیم و رضا
 - رفتاری: عهد و عقد و بیعت
 - اخذ علم از امام علیه السلام
 - امثال و اطاعت امر امام و تقدم آن بر هر امری
 - زمینه سازی برای تحقق اراده و فرمان امام با کمک به برپایی نظام اجتماعی شیعی و گسترش عدل و داد
 - معرفی و ترویج امام و معارف او
 - احیاء امر امامان علیهم السلام بواسطه مذاکرات علمی و نقل احادیث امامان و دفاع علمی و عملی از مکتب امامان و حضور در مجالس اهل بیت علیهم السلام
 - خیرخواهی و دلسوزی نسبت به امام علیه السلام
 - ورع و پرهیزکاری
 - زیارت و دعا برای امام علیه السلام
 - احترام و رعایت ادب
 - هدیه اعمال نیک به امام و صلّه مالی مانند صدقه دادن به نیت سلامتی امام زمان عج
 - مشارکت در شادی و غم آنان
 - مبارزه با انحرافات

متون محوری:

۱. مکیال المکارم ج ۲ بخش ۸، سید محمد تقی موسوی اصفهانی
۲. اصول کافی باب حجت، محمد بن یعقوب کلینی

منابع:

۱. صفات الشیعه، شیخ صدوق
۲. تولی و تبری، سیدمجتبی عصیری
۳. وارثان عاشورا، علی حائری
۴. مناسبات انسانی در مدیریت اسلامی، سید محمود سیاهپوش
۵. بدایة المعارف الالهیة فی عقائد الامامیة، ج ۲، سید محسن خرازی
۶. مهدویت (پیش از ظهور)، رحیم کارگر
۷. مهدی منتظر، محمدجواد خراسانی
۸. مهر محبوب (بررسی در نام‌ها و القاب امام عصر(ع))، حسین حسینی
۹. فلسفه زیارت و آئین آن، مرتضی جوادی
۱۰. در انتظار ققنوس، مهدی علیزاده
۱۱. شرح زیارت جامعه کبیره، فخرالمحققین شیرازی
۱۲. محجة البیضاء، ملا محسن فیض کاشانی
۱۳. جامع السعادات، محمد مهدی نراقی
۱۴. خورشید مغرب، محمد رضا حکیمی
۱۵. امامت و انسان کامل، امام خمینی

تاریخ تحلیلی امامت ۱

شناسه درس: ۳۱۲۱۸۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: امامت امیرالمؤمنین «ع» ۱ و ۲

هدف: تحلیل وقایع مرتبط با امر امامت، از زمان پیامبر اعظم (صلی الله علیه وآله و سلم) تا زمان امام صادق (علیه السلام)

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- امام علی علیه السلام
 - در زمان پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم
 - ورود به بیت الرسول صلی الله علیه وآله وسلم و علل آن
 - تصریح به امامت حضرت در یوم الإنذار
 - ظهور فضائل حضرت
 - پس از رحلت حضرت رسول صلی الله علیه وآله وسلم
 - سقیفه و امیر المؤمنین علیه السلام
 - حضرت در عصر خلفا
 - موضع گیری های حضرت نسبت به خلفا
 - فعالیت های علمی، فرهنگی و اقتصادی (جمع آوری قرآن و حدیث، حفر چاه و وقف آن و ...)
 - امیر المؤمنین علیه السلام و خلافت
 - بیعت با حضرت: زمینه ها و علل آن
 - سیاست ها و راهبردهای حضرت در مدیریت جامعه (اصلاح ساختارها، احیای سیره و سنت نبوی صلی الله علیه وآله وسلم و ...)
 - مبارزه با موانع و اقدامات حضرت (جنگ با ناکثین، قاسطین و مارقین)
- امام حسن علیه السلام
 - حضرت در زمان رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم
 - نصوص بر امامت حضرت
 - نقش حضرت در زمان خلفا (مشارکت در فتح طبرستان، استشاره با اهل شوری، نقش حضرت در ایام شورش بر علیه عثمان و ...)
 - حضرت در زمان خلافت امیر المؤمنین علیه السلام
 - نقش حضرت در جنگ ها (جمل، صفین و نهروان)
 - شایعه ها پیرامون ازدواج حضرت
 - شرائط اجتماعی و سیاسی کوفه در آغاز امامت حضرت

- جنگ و صلح حضرت و علل آن
 - حضرت، معاویه و جنگ با خوارج
 - مناظرات حضرت در مجلس معاویه با بزرگان دولت اموی
 - شهادت حضرت و عوامل آن
- امام حسین علیه السلام
- حضرت در زمان رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم
 - نصوص بر امامت حضرت
 - حضرت در زمان خلفا (مشارکت در جنگ ها و ...)
 - حضرت در زمان پدر و برادر (مشارکت ها در جنگ ها و تبعیت محض)
 - حضرت و برخورد با معاویه و کارگزاران و علل تفاوت نوع برخورد حضرت با آنها
 - حضرت و ولایت عهدی یزید
 - شرائط سیاسی اجتماعی مردم کوفه هنگام خلافت یزید
 - ریشه ها و علل قیام حضرت
 - علل پیمان شکنی مردم کوفه با حضرت
 - شواهد تاریخی بر علم حضرت از نتیجه قیام عاشورا
- امام سجاد علیه السلام
- نصوص بر امامت حضرت
 - ایام شباب حضرت و واقعه عاشورا
 - حضرت در مقابل ابن زیاد و یزید (خطبه های حضرت) و برخورد با ستمگران
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
 - شرائط سیاسی اجتماعی فرهنگی عصر امامت حضرت
 - حوادث مهم زمان امامت حضرت (واقعه حره، قیام توأیین و مختار و ...)
 - تحلیل و بررسی نحوه برخورد امام با حوادث زمان خویش
 - تحلیل عملکرد حضرت در رابطه با نوشتن رساله حقوق، صحیفه و ...
- امام باقر علیه السلام
- نصوص بر امامت حضرت
 - وقایع ایام شباب حضرت
 - امامت حضرت
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
 - تحلیل مسائل سیاسی زمان حضرت و برخورد حضرت با آنها
 - جایگاه علمی حضرت
 - چگونگی برخورد حضرت با فرق اسلامی و علل آن
 - مبارزه با افکار یهود

• وضع و موقعیت شیعه در زمان حضرت و تحلیل نحوه عملکرد حضرت
○ امام صادق علیه السلام

- نصوص بر امامت حضرت و انحصار امامت در حضرت
- مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
- تحلیل عملکرد حضرت در ارتباط با انقلاب عباسیان (ابومسلم، ابوسلمه خلال و نفس زکیه)
- تحلیل عملکرد حضرت در ارتباط با انقلاب های ضد عباسیان (زید و ابومنصور)
- تحلیل عملکرد حضرت در ارتباط با غالیان
- حضرت و فقه اهل بیت علیهم السلام و گسترش آن
- عوامل فشار سیاسی بر شیعیان
- علل کثرت شاگردان حضرت

متون محوری:

۱. الأئمة الإثني عشر عليهم السلام، محمد حسن آل ياسين.
۲. حیات فکری سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، رسول جعفریان.
۳. سيرة الأئمة الاثني عشر عليهم السلام، هاشم معروف الحسنی.

منابع:

۱. نقش ائمه عليهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۲. الصحيح من سيرة النبي الاعظم صلى الله عليه و آله و سلم ج ۱، سيد جعفر مرتضى عاملی.
۳. معالم المدرستين، مرتضی عسکری.
۴. الغدير، علامه امینی.
۵. سقیفه، محمد رضا مظفر.
۶. تشیع در مسیر تاریخ، محمد حسین جعفری ترجمه: محمد تقی آیت اللهی.
۷. تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام، علی اکبر حسینی.
۸. تاریخ امام امیرالمؤمنین علیه اسلام ۱-۲، عباس صفایی حائری.
۹. پیشوایان ما، عادل ادیب.
۱۰. موسوعة التاريخ الاسلامی، محمد هادی یوسفی غروی.
۱۱. موسوعة تاریخ اهل البيت عليهم السلام، باقر شریف قرشی.
۱۲. اعلام الهدایة، سید منذر حکیم.
۱۳. تک نگاری های خاص در مورد هر امام علیه السلام.

تاریخ تحلیلی امامت ۲

شناسه درس: ۳۱۲۱۸۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: امامت امیرالمؤمنین «ع» ۱ و ۲

هدف: تحلیل وقایع مرتبط با امر امامت، از زمان امام موسی کاظم علیه السلام تا پایان غیبت صغری

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل :

- امام کاظم علیه السلام
 - نصوص بر امامت حضرت
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
 - جهت گیری حضرت در وقایع زمان
 - مناقشات حضرت با هارون الرشید
 - تراث علمی حضرت
 - تحکیم سازمان و کالت
- امام رضا علیه السلام
 - نصوص بر ولایت حضرت
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
 - حضرت و واقفیان و علل پیدایش آنها و روش برخورد حضرت با آنها
 - شرائط و علل بیعت حضرت
 - تحلیل شخصیت مأمون و شیوه برخورد او با حضرت
 - تحلیل چرایی امتناع و سپس قبول حضرت ولایتعهدی را و نص حضرت و مأمون در این مورد
 - حضرت و شورش های علویان
 - علل شهادت حضرت
 - تراث علمی حضرت
 - تحلیل مناظرات حضرت
- امام جواد علیه السلام
 - نصوص بر امامت حضرت
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
 - عزم مأمون بر تزویج دخترش به حضرت
 - تحلیل مناظرات حضرت و چگونگی امتحان عباسیون
 - تراث علمی حضرت
 - گسترش سازمان و کالت
- امام هادی علیه السلام
 - نصوص بر امامت حضرت
 - مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها

- شرائط سیاسی اجتماعی عصر حضرت و نحوه برخورد حضرت با شرائط
- تحلیل برخورد حضرت با نهضت های علویان
- علل تبعید حضرت به سامراء
- تحلیل مبارزات حضرت در سامراء
- فراهم کردن زمینه غیبت و تقویت نهاد سری و کالت و سفیران
- حضرت و خلق قرآن
- منحرفان از خط ولایت و نحوه برخورد حضرت با آنان
- تراث علمی فرهنگی حضرت
- امام عسکری علیه السلام
- نصوص بر امامت حضرت
- مدعیان خلافت در زمان حضرت و علل و نحوه برخورد حضرت با آنها
- صفات حضرت
- زندان هایی که حضرت در آنها بوده اند
- تراث علمی حضرت
- تثبیت و توسعه سازمان و کالت
- اقدامات حضرت برای تحقق وعده الهی و غیبت صغری
- امام زمان علیه السلام
- نصوص بر امامت حضرت
- نقش حضرات معصومین علیهم السلام در زمینه سازی و تکامل غیبت
- انشعاب مذهب پس از شهادت حضرت عسکری علیه السلام
- فعالیت های سری حضرت در اقدامات سفیران
- بررسی و کالت قبل از حضرت
- وکیل چهارم و زمینه سازی برای غیبت کبری
- مدعیان دروغین و کالت در زمان غیبت صغری

منابع محوری:

۱. الأئمة الإثني عشر عليهم السلام، محمد حسن آل ياسين.
۲. حیات فکری سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، رسول جعفریان.
۳. سيرة الأئمة الاثني عشر عليهم السلام، هاشم معروف الحسنی.

منابع:

۱. نقش ائمه علیهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۲. الصحيح من سيرة النبي الاعظم صلى الله عليه و آله و سلم ج ۱، سيدجعفر مرتضی عاملی.
۳. معالم المدرستين، مرتضی عسکری.
۴. الغدير، علامه امینی.
۵. سقیفه، محمد رضا مظفر.
۶. تشیع در مسیر تاریخ، محمد حسین جعفری ترجمه: محمدتقی آیت اللهی.

۷. تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام، علی اکبر حسنی.
۸. تاریخ امام امیرالمؤمنین علیه اسلام ۱-۲، عباس صفایی حائری.
۹. پیشوایان ما، عادل ادیب.
۱۰. موسوعه التاريخ الاسلامی، محمد هادی یوسفی غروی.
۱۱. موسوعه تاریخ اهل البيت عليهم السلام، باقر شریف قرشی.
۱۲. اعلام الهدایه، سید منذر حکیم.
۱۳. تک نگاری‌های خاص در مورد هر امام علیه السلام.

کلام باگرایش امامت

سیره اخلاقی معصومان

شناسه درس: ۳۱۲۱۹۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با سلوک و رفتار فردی و اجتماعی معصومین (علیهم السلام) به صورت موضوعی

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- سیره و سلوک فردی معصومین علیهم السلام
 - مناجات و شیوه‌های ارتباط با خدا
- سیره و سلوک خانوادگی معصومین علیهم السلام
 - تربیت کودکان (اعم از فرزندان خود حضرات یا دیگران)
 - مراوده با امام دیگر
 - صلح ارحام و ارتباط با اقرباء سببی و نسبی
 - ارتباط با خصوص خانواده
- سیره و سلوک اجتماعی معصومین علیهم السلام
 - شیوه تعامل با هیئت حاکمه
 - ارتباط با مخالفین و معترضین و اهل جدل
 - نحوه تعامل با اصحاب نزدیک و شیعیان خاص
- بیان علت تفاوت‌های ظاهری در سیره معصومین علیهم السلام با یکدیگر

متن درسی: -----

منابع:

۱. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت صلوات الله علیهم، تربیت فرزندج ۱، سیدعلی حسینی زاده و محمد داوودی.
۲. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت صلوات الله علیهم، تربیت دینی ج ۲، محمد داوودی.
۳. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت صلوات الله علیهم، تربیت اخلاقی ج ۳، محمد داوودی.
۴. سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت صلوات الله علیهم، نگرشی بر آموزش ج ۴، سیدعلی حسینی زاده.
۵. تاریخ خلفا، رسول جعفریان.
۶. ارشاد فی معرفه حجج الله علی العباد، شیخ مفید.
۷. محبت زنان و کودکان، حبیب الله فرحزاد.

۸. فرازهایی برجسته از سیره امامان شیعه، محمد محمدی اشتهاردی و محمدتقی عبدوست.
۹. بررسی مسائل تربیتی جوانان در روایات، حاجی ده آبادی و حسین زاده.
۱۰. چگونه شیعه باشیم، اسد الله معاصر.
۱۱. راه و رسم پیشوایان شیعه، محمد محسن فیض کاشانی.
۱۲. تاریخ تحلیلی و سیاسی اسلام، علی اکبر حسینی.
۱۳. سیره الائمه الاثنی عشر علیهم السلام، هاشم معروف الحسنی.
۱۴. الگوهای فضیلت، محمد غفاری.
۱۵. محجۀ البیضاء، محسن فیض کاشانی.
۱۶. سیری در سیره ائمه اطهار علیهم السلام، مرتضی مطهری.
۱۷. امامان شیعه در جنبش های مکتبی، محمدتقی مدرسی.
۱۸. حیات فکری و سیاسی امامان شیعه علیهم السلام، رسول جعفریان.
۱۹. نقش ائمه علیهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۲۰. الاحتجاج علی اهل اللجاج، ابومنصور احمد بن علی طبرسی و شروح آن.
۲۱. مجموعه آثار زندگی امامان، باقر شریف قرشی.
۲۲. سیره آفتاب، مصطفی دلشاد.
۲۳. مدرسه حسینی، مصطفی دلشاد.
۲۴. بحار الانوار جلد های مربوط، محمد باقر مجلسی.

مهدویت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۸

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تبیین اشتراکات و اختلافات اعتقاد به منجی در ادیان و مذاهب و تبیین آموزه مهدویت، مبانی و مسائلی مانند فلسفه غیبت و انتظار، آثار وجودی امام غائب، ظهور و علائم آن، حکومت حضرت مهدی (عج) از دیدگاه شیعه

ارزشیابی: ۱۴ نمره به امتحان پایانی، ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۳ نمره به امتحان میانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- اعتقاد به منجی در ادیان (با تأکید بر ادیان ابراهیمی) و مذاهب
- ویژگی‌های شخصی حضرت (مانند خصوصیات ولادت و ویژگی‌های شخصی و ...)
- آثار وجودی حضرت در دوران غیبت
 - پایداری جهان
 - هدایت نهانی و شیوه‌های آن در غیبت صغری و کبری
 - حضور غیر عادی
 - ملاقات‌های ویژه
 - دستگیری‌های شخصی، اجتماعی، علمی و معنوی
 - رهبری با واسطه
- شرایط مربوط به دوران غیبت و علائم ظهور
 - معنای غیبت، عوامل و حکمت‌ها
 - نواب خاص و عام و حدود و مسئولیت‌ها
 - بررسی عوامل همگرایی شیعیان در اعتقاد به مهدویت، مانند کمک به برپایی نظام اجتماعی شیعی و گسترش عدل و داد و ...
 - علائم ظهور (حتمی و غیر حتمی و امکان بداء در آن)
 - تبیین علائم از سوی امامان
- وظایف امت نسبت به آن حضرت در دوران غیبت
 - شناخت صفات و آداب آن جناب و رعایت ادب نسبت به آن حضرت
 - انتظار (مفهوم، آثار و نتایج)
 - محبوب نمودن حضرت در میان مردم
 - اظهار اشتیاق به دیدار حضرت و اندوهگین بودن از فراغ وی و گریستن و گریاندن در فراغ حضرت
 - انجام افعالی که موجب محبت و توجه آن حضرت می‌شود.
 - دستگیری و توجه به سایر شیعیان در جهان
 - تداوم بر دعای به آن حضرت
 - شناختن علائم ظهور و عجله نکردن در امر فرج و عدم توقیت در ظهور و تکذیب وقاتون
 - تجدید بیعت در فرائض یومیه و هر جمعه با حضرت
- شرایط و ویژگی‌های مربوط به دوران ظهور

- معنای دین جدید
- جنگ و صلح
- شرایط حکومتی حضرت
- ویژگی‌های اجتماعی و معنوی و اقتصادی و جغرافیایی دوران ظهور
- جهانی سازی
- نقد و بررسی شبهات و اشکالات
- نقد و بررسی شبهات قدیم
 - تولد
 - طول عمر
 - ازدواج
 - محل زندگی
 - ناسازگاری غیبت با ضرورت وجود امام
 - بهره مندی از امام غائب
 - دفاع از روایات مهدویت
 - حذف و تحریف آثار مهدویت در منابع اسلام
- نقد و بررسی برخی از شبهات جدید
 - اقبال و نقد اصل مهدویت و تأثیر تفکر مجوسی در وجود منجی
 - مهدویت و ناسازگاری با دموکراسی
 - مهدویت و بی بهره ماندن از فوائد خاتمیت و ...

متن درسی: ----

توضیحات: با توجه به ترجمه‌های مختلف از بحار الانوار، ترجمه کتاب آقای دوانی پیشنهاد می‌شود.

منابع:

۱. الزام الناصب فی اثبات حجة الغائب، علی حائری یزدی.
۲. الغیبه، محمدبن ابراهیم نعمانی.
۳. الغیبه، شیخ طوسی.
۴. المهدی الموعود عند علماء اهل السنه و الامامیه، نجم الدین عسکری.
۵. النجم الثاقب، حسین طبرسی نوری.
۶. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق.
۷. امامت و مهدویت و گفتمان مهدویت و منتخب الاثر، لطف الله صافی گلپایگانی.
۸. تاریخ غیبت کبری، محمد صدر، ترجمه: حسن افتخارزاده.
۹. خورشید مغرب، محمدرضا حکیمی.
۱۰. کفایه الموحدین فی عقاید الدین جلد‌های مربوطه، اسمعیل طبرسی نوری طبرسی.
۱۱. جزیره خضرا در ترازوی نقد، ترجمه: محمد سپهری.
۱۲. در انتظار ققنوس (کاوشی در قلمرو موعودشناسی و مهدی باوری)، سید ثامر هاشم العمیدی، ترجمه: مهدی علیزاده.
۱۳. بحار الانوار جلد‌های مربوطه، علامه مجلسی.
۱۴. امام شناسی پاسخ به شبهات ج ۱ و ۲، علی اصغر رضوانی.
۱۵. مهدویت پیش از ظهور، رحیم کارگر.
۱۶. مهدویت پس از ظهور، رحیم کارگر.

۱۷. معجم احادیث المهدی، علی کورانی.
۱۸. تلاشگر پنہان، محمد رضا فؤادیان.
۱۹. روزگار رهایی، کامل سلیمان، ترجمہ: علی اکبر مہدی پور.
۲۰. مجموعہ جزوات علی اصغر رضوانی.

کلام با کبریا پیش امامت

نقد وهابیت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۳۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ، جریانات، سازمان و تشکیلات وهابیت و نقد آموزه‌ها و عقاید آنها.

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ کلیات

- تاریخچه و ریشه فکر
 - ریشه‌یابی برخی افکار وهابیت در اقوال شیخین، بنی امیه، بنی مروان و برخی از ائمه اهل سنت (احمد بن حسن و ...)
 - زندگی نامه ابن تیمیه، ابن القیم جوزی و محمدبن عبدالوهاب
 - معرفی نقش حاکمان حامی ابن تیمیه و استعمارگران عصر جدید در حمایت از محمدبن عبدالوهاب در گسترش افکار ایشان
 - جنایات وهابیان در بلاد مسلمین
- اعتقادات و مبانی فکری وهابیت
 - انحرافات اعتقادی (جایگاه عقل، توحید و شرک، کفر و ایمان، عبادت و بدعت)
 - تبیین مبانی انحرافات اعتقادی؛ عقل‌گریزی و تکیه بر ظواهر ادله و رجوع به سلف صالح، مخالفت با تأویل و ...

○ تعریف وهابیت امروز

- معرفی برخی از مهم‌ترین مفتیان و مناظران وهابیت امروز
- معرفی برخی از شبکه‌های تلویزیونی و نشریات همسو با وهابیت
- معرفی برخی از فعالیت‌های رسمی دولت عربستان و حامیان وهابیت و شیوه‌های سوء استفاده وهابیت از موقعیت حج و عمره و نمازهای جمعه
- تبیین میزان و شیوه‌های گسترش و نفوذ بین جوامع مختلف سنی و شیعه و گستره جغرافیایی ایشان
- تغییر و تحول اعتقادی و فرهنگی در سنی‌مذهبان پاکستان و افغانستان و جنوب ایران و آذربایجان شوروی و سایر بلاد

○ نقد و بررسی شبهات اصلی وهابیت

- توسل
- شفاعت
- تبرک
- زیارت
- مراسم جشن و عزا

منابع:

۱. آئین وهابیت، جعفر سبحانی.
۲. آداب مناظره با وهابیت، سید مجتبی عصیری.
۳. وهابیان، علی اصغر فقهی.
۴. مناظرات آیت الله دکتر حسینی قزوینی باشبکه وهابی المستقله، ترجمه: سید مجتبی عصیری.
۵. التبرک، علی احمدی میانجی.
۶. سلفیه بدعت یا مذهب، محمد سعید رمضان البوطی.
۷. تاریخچه نقد و بررسی عقائد و اعمال وهابی ها، سید محسن الامین، ترجمه: سیدابراهیم علوی.
۸. بحوث مع اهل السنه و السلفیه، سید مهدی روحانی.
۹. مجله تخصصی کلام اسلامی شماره ۷۴ و ۷۵.
۱۰. فرقه وهابی و پاسخ به شبهات آنها، محمد حسن موسوی قزوینی، ترجمه: علی دوانی.
۱۱. الصواعق الالهیه فی الرد علی الوهابیه، سلیمان بن عبدالوهاب.
۱۲. التوسل بالنبی والصالحین وجهله الوهابیین، ابو حامد بن مرزوق دمشقی.
۱۳. شفاء السقام فی زیارة خیر الانام، تقی الدین سبکی شافعی.
۱۴. فتنه وهابیت، احمد زینی دحلان، ترجمه: همایون همتی.
۱۵. فی رحاب اهل البیت، سید عبدالرحیم موسوی.
۱۶. وهابیت مبانی فکری و کارنامه عملی، جعفر سبحانی.
۱۷. سلفی گری و پاسخ به شبهات، علی اصغر رضوانی.

نقد بهائیت

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ، جریانات، سازمان و تشکیلات بهائیت و نقد آموزه‌ها و عقاید آنها

ارزشیابی: ۳ نمره به تحقیق و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- تاریخچه و جریان شناسی بهائیت
 - شیخیه (شیخ احمد احسائی و سید کاظم رشتی)
 - بابیت (میرزا علی محمد شیرازی/ آ. آزلیه- میرزا یحیی صبح ازل - ب. بهائیه- میرزا صیقلی نوری بهاء الدوله -)
 - بهائیت (از ابتدا تا شوقی افندی)
 - بهائیت (از شوقی افندی تا عصر حاضر)
 - آشنایی با نظام و تشکیلات، روش‌های تبلیغی، بیت‌العدل و ...
 - ارتباط بهائیت با سیاست ایران (با تأکید بر دربار قاجار و پهلوی، پس از انقلاب اسلامی، روسیه، انگلستان، اسرائیل، آمریکا و ...)
- نقد و بررسی تعالیم بهائیت (اعتقادات، اصول و احکام)
 - آشنایی با اصول اعتقادات بهائیت و نقد آنها
 - آشنایی با اعتقادات بهائیت و نقد آنها
 - آشنایی با احکام بهائیت و نقد آنها
- تقابل اسلام و بهائیت
 - جریان شناسی اقدامات انجام شده در گذشته (اقدامات امیر کبیر، مناظره علما با سرکردگان آنها، سخنان و آثار علما مثل آیت‌الله بروجردی (ره) و امام خمینی (ره) و مرحوم فلسفی (ره)؛ شکل‌گیری انجمن ضد بهائیت و انجمن حجتیه اثر شیخ محمد طالبی)
 - راهبردها و راهکارهای مقابله با بهائیت در عصر جدید
 - استفاده از فضای مجازی
 - استفاده از سازمان‌های بین‌المللی و ...

متن درسی: ----

منابع:

۱. محاکمه و بررسی باب و بهاء، حسن مصطفوی.
۲. بیان الحق، عبدالحسین آیتی.
۳. آشنایی با فرقه بابیت، محمدرضا منصوروی.
۴. البایون و البهائون، همایون همتی.

۵. نصیحت به فریب خوردگان باب و بهاء، محمد جواد بلاغی.
۶. اسناد فعالیت بهائیان در دوره محمدرضا شاه، ثریا شهسواری (مرکز اسناد انقلاب اسلامی).
۷. بهائیت در ایران، سید سعید زاهد.
۸. در جستجوی حقیقت، علیرضا روزبهانی.
۹. بهائی چه میگوید، جواد تهرانی.
۱۰. کشف الحیل ۱ و ۲ و ۳، عبدالحسین آیتی.
۱۱. نقد و بررسی فرقه ضاله بابیت و بهائیت، سیدمعصوم حسینی.
۱۲. تاریخ جامع بهائیت، بهرام افراسیابی.
۱۳. بهائیت در ایران، سید سعید زاهد زاهدانی (مرکز اسناد انقلاب اسلامی).
۱۴. شیخی گری، بابی گری از نظر فلسفه، تاریخ، اجتماع، مرتضی مدرسی چهاردهی.
۱۵. امام خمینی و بهائیت، مریم رفیعی.
۱۶. فصلنامه تخصصی فرق و ادیان شماره های مربوط سال ۱ پیش شماره ۱ و ۲.
۱۷. فصلنامه انتظار شماره های مربوط.
۱۸. نرم افزار بهائیت، مرکز اصفهان.

منابع فریقین

شناسه درس: ۳۱۲۱۶۲۹

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: اعتبارسنجی و بررسی مقایسه‌ای منابع اندیشه تشیع و تسنن، مانند: قرآن، سنت، عقل، اجماع و قول صحابی
ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ منابع اصلی معرفتی فریقین

● قرآن

- سند و اعتبار آن (اثبات صدور و تواتر کفایت شهادت عدلین و نقد آن)
- تحریف (تعریف، اقسام و برخی مصادیق و نقد آن)
- اختلاف قرائت و اقسام آن
 - تواتر قرائت‌های مشهور و نسبت و مقایسه آن با تواتر قرآن
 - اعتبار قرائت‌ها نزد فریقین
 - تأثیر اختلاف قرائت در استنباط معارف
- دلالت، اعتبار و اقسام آن
 - اسباب نزول، اقسام و اعتبار آن
 - محکم در لغت و اصطلاح (نص و ظاهر)
 - متشابه در لغت و اصطلاح (مجمل و مؤول)
- تفسیر
 - ضوابط تفسیر
 - شرائط مفسر
 - تفسیر قرآن به خبر واحد
 - نقش ائمه و صحابه در تفسیر قرآن
 - منع تفسیر توسط خلیفه دوم
- تأویل
 - امکان، ضوابط و شرایط آن
 - نقش ائمه و صحابه در تأویل قرآن
 - چند لایگی معانی قرآن و دلالت آن بر بطون

● سنت

- چستی سنت در لغت و اصطلاح
- اعتبار سنت رسول خدا
- حجیت و حدود حجیت سنت ائمه، صحابه (بویژه شیخین)، تابعین و ائمه اربعه
- راه های دستیابی به سنت (خبر متواتر، خبر محفوف به قرینه، خبر واحد و ...)
- تدوین سنت در میان فریقین
 - تدوین حدیث و نظر خلفای راشدین در مورد آن
 - آثار بی توجهی به تدوین و کتابت سنت
- تفاوت کتاب و سنت و رابطه آن (دو طولی یا عرضی بودن، تخصیص عام کتاب به خبر واحد و ...)
- عقل
 - چستی عقل در لغت و اصطلاح
 - اقسام عقل (نظری و عملی)
 - جایگاه و قلمرو عقل نظری در استنباط معارف نزد فریقین
 - جایگاه و قلمرو عقل عملی در استنباط معارف نزد فریقین
 - ملازمه بین حکم عقل و شرع
- اجماع
 - چستی اجماع در لغت و اصطلاح و شرایط تحقق اجماع
 - اقسام اجماع
 - حجیت اجماع نزد فریقین
 - جایگاه و قلمرو اجماع در استنباط معارف نزد فریقین
- سیره و عرف
 - سیره
 - چستی سیره در لغت و اصطلاح
 - اقسام سیره (عقلاء و متشرعه)
 - امتیاز حکم عقل، بنای عقلاء و سیره متشرعه
 - قلمرو سیره
 - حجیت سیره عقلاء و متشرعه
 - شرایط و موانع آن
 - عرف
 - چستی عرف در لغت و اصطلاح
 - موارد کاربرد
 - عرف و عادت
 - تقسیمات عرف
 - مستقل بودن دلیل عرفی
 - عرف و جایگاه آن در مذاهب

▪ رابطه عرف، سیره، عادت و اجماع

○ منابع فرعی معرفتی فریقین

● اجتهاد

- چپستی اجتهاد در ادله شرعی آن
- قلمرو اجتهاد در مخالفت با قرآن و سنت

● تاریخ

- مراد از تاریخ بعنوان منبع معرفتی و میزان اعتبار آن
- معرفی منابع اصلی و فرعی تاریخی
- شرائط نقل تاریخ(ناقلین معتبر و غیرمعتبر)
- تحریف وقایع تاریخی(تحریف به کتمان یا حذف)

● قیاس، استحسان، مصالح مرسله و سد ذرایع

----- متن درسی: -----

توضیحات: مواردی که در سنوات گذشته خوانده شده است بطور مجمل و خلاصه بحث شود.

منابع:

۱. مبانی کلامی اجتهاد، مهدی هادوی تهرانی.
۲. جایگاه مبانی کلامی در اجتهاد، سعید ضیائی فر.
۳. منابع اجتهاد از دیدگاه مذاهب اسلامی، محمد ابراهیم جناتی.
۴. بررسی مصادر و منابع فقه فریقین، مهدی شریعتی.
۵. مدخل علم فقه، رضا اسلامی.
۶. مصادر الاستنباط بین الاصولیین و الاخباریین، محمد عبدالحسن محسن غراوی.
۷. النص والاجتهاد، سیدشرف الدین عاملی.
۸. معالم المدرستین، مرتضی عسکری.
۹. ادوار فقه و کیفیت بیان آن، محمد ابراهیم جناتی.
۱۰. دروس فی الفقه المقارن، محمد ابراهیم جناتی.
۱۱. منابع تاریخ اسلام، رسول جعفریان.
۱۲. عقل و استنباط فقهی، حسین صابری.
۱۳. البیان، سید ابوالقاسم خویی.
۱۴. نقش ائمهعلیهم السلام در احیاء دین، مرتضی عسکری.
۱۵. التحقیق فی نفی التحریف، سیدعلی میلانی.
۱۶. الفوائد الرجالیة، سید محمد مهدی بحر العلوم.
۱۷. جایگاه قرآن در استنباط احکام، سیف الله صرّامی.
۱۸. دروس فی اصول الفقه الامامیة، عبدالهادی فضلی.

منطق فهم حدیث

شناسه درس: ۳۱۲۱۵۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اصول فقه ۴

هدف: شناخت مبانی، قواعد و روش‌های صحیح فهم احادیث و مبانی جرح و تعدیل آن‌ها

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم
 - چيستی فهم حدیث (شناخت مراد استعمالی و جدی)
 - چيستی منطق فهم حدیث
 - چيستی مبانی، قواعد و روش‌ها
- مبانی فهم حدیث
 - چيستی معنا و معناداری حدیث
 - امکان فهم معنی و مراتب آن
 - دارای مراتب بودن معناهاى متعدد
 - نقد و بررسی شبهات مرتبط با معناداری حدیث
- قواعد و روش‌های فهم حدیث
 - راه‌های فهم تصویری
 - رجوع به معجم‌های نزدیک به زمان حدیث برای یافتن معنای حقیقی
 - استفاده از علم صرف برای رسیدن به تغییرات معنایی در تغییرات شکلی مفردات
 - استفاده از علم اشتقاق برای به دست آوردن اشتقاق کبیر و صغیر
 - راه‌های فهم تصدیقی (اولی و ثانوی)
 - ترکیب جمل در اخذ معنا
 - به کار بردن علم معانی بیان در به دست آوردن معانی حقیقی و مجازی
 - فهم مفاهیم عرفی جمل در عصر ظهور
 - توجه به سیاق متن و قرائن متصله متن
 - توجه به صدور کلام
 - توجه به یافته‌های یقینی عقل
 - قرار دادن آیات و روایات مزبور به یک موضوع در کنار هم برای فهم مراد جدی (قرائن منفصله)
- مبانی جرح و تعدیل

متن درسی: منطق فهم حدیث، سید محمد کاظم طباطبائی
توضیحات: در مقدمه بحث مبانی فهم حدیث، مباحث الفاظ و حجیت ظواهر اصول فقه، یادآوری شود.

منابع:

۱. روش فهم حدیث، سید محمد کاظم طباطبائی.
۲. روش فهم حدیث، عبدالهادی مسعودی.
۳. نظریه تفسیر متن، احمد واعظی.
۴. مقدم گوهری روش فهم متن، هادی رستگار.
۵. اصول فقه، محمد رضا مظفر و شروح آن.
۶. فرائد الاصول، مرتضی انصاری.
۷. کفایه الاصول، محمد کاظم خراسانی و شروح آن.
۸. التعادل و التراجیح، امام خمینی.
۹. تهذیب الاصول، امام خمینی.
۱۰. قواعد الاصول، مصطفی نورانی.
۱۱. المحصول، جعفر سبحانی.
۱۲. انوار الاصول، ناصر مکارم شیرازی.
۱۳. درر الفوائد، عبدالکریم حائری شیرازی.
۱۴. افاضه الغوائد، محمدرضا گلپایگانی.
۱۵. اجود التقريرات، سید ابوالقاسم خویی.
۱۶. مصباح الاصول، تقریرات سید ابوالقاسم خویی.
۱۷. ملاک اصول استنباط، محسن شفايي.
۱۸. علم اصول، سید محمد موسوی بجنوردی.
۱۹. علم اصول فقه، محمدجواد مغنیه.
۲۰. معالم الاصول، شهیدثانی و شرح آن.
۲۱. حلقات الاصول، محمدباقر صدر.
۲۲. بحوث فی علم الاصول، تقریرات خارج اصول شهید صدر.
۲۳. دراسات فی علم الدرايه (تلخیص مقباس الهدایه)، علی اکبر غفاری و محمد حسن صانعی پور.
۲۴. درایه الحدیث، مدیر شانچی.
۲۵. فقه الحدیث، ابوزهره.

منطق

شناسه درس: ۳۱۲۱۷۰۱

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

هدف: تبیین روش و شرایط استدلال برهانی و جدلی، همراه با شناخت مغالطه و انواع آن با متن فارسی

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی و ۱۷ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ برهان

- صنعت برهان
- حقیقت برهان
- مواد برهان (یقینیات بدیهیه)
- برهان لمی و انی و اوثق بودن لمی
- شروط مقدمات برهان (ذاتی ضروری و کلی)

○ جدل

- چیستی یا حقیقت جدل
- مبادی جدل، اسباب شهرت و اقسام آن
- فایده و ادوات جدل
- اقسام محمولات جدل
- اصناف مواضع
- اقسام وصایا (مختصه و مشترکه)

○ مغالطه

- حقیقت مغالطه و اسباب ایجاد آن
- فواید صنعت مغالطه
- انواع مغالطه (اشاره‌ای به تقسیم مغالطه به مغالطه ذاتی و عرضی و تقسیم مغالطه ذاتی به لفظی و معنوی)

متن درسی: ----

منابع:

۱. منطق کاربردی، علی اصغر خندان.
۲. المنطق، محمدرضا مظفر.
۳. منطق معیار تفکر، سید محمد حکاک.
۴. تجرید المنطق، خواجه نصیرالدین طوسی.
۵. البصائر النصیریة، عمرو بن سهلان ساوی.
۶. منطق و تفکر انتقادی، حسن معلمی.
۷. معیار اندیشه، عسکری سلیمانی.
۸. الجوهر النضید، علامه حلی.
۹. المنطقیات، ابونصر فارابی.
۱۰. مغالطات، علی اصغر خندان.

کلام باگرایش امامت

معرفت شناسی

شناسه درس: ۳۱۲۱۷۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت استدلالی راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آن‌ها

ارزشیابی: ۲۰ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

- کلیات:
- چپستی معرفت‌شناسی و تفاوت آن با علوم همگن مانند منطق، هستی‌شناسی و ...
- تبیین موضوع، هدف و ضرورت معرفت‌شناسی و معرفی منابع مهم و تاریخچه اجمالی و دورنمای مباحث معرفت‌شناسی
- تعریف معرفت و اقسام آن
- امکان شناخت (دفع مهم‌ترین شبهات شکاکان نسبی‌گرایان)
- منابع و ابزار معرفت (حس، عقل، کشف و شهود، وحی)
- تعریف حقیقت و صدق و نظریه‌های صدق
- ارزش شناخت (معیار تشخیص حقیقت و نظریه‌های توجیه)
- شرایط و موانع معرفت
- قلمرو معرفت

متون محوری:

۱. آشنایی با معرفت‌شناسی، منصور شمس
۲. درآمدی بر معرفت‌شناسی، غلامرضا فیاضی

منابع:

۱. نظریه‌المعرفه، جعفر سبحانی.
۲. شناخت در فلسفه اسلامی، جعفر سبحانی.
۳. مساله شناخت، استاد مطهری.
۴. فلسفتنا، شهید صدر.
۵. آشنایی با معرفت‌شناسی، منصور شمس.
۶. درآمدی بر معرفت‌شناسی، پویمن، ترجمه: محمد زاده.
۷. اصول فلسفه و روش رئالیسم جلد ۱، ۲، علامه طباطبائی.
۸. آموزش فلسفه (ده درس دوم جلد اول)، محمد تقی مصباح یزدی.
۹. معرفت‌شناسی، محمد حسین زاده.
۱۰. معرفت‌شناسی اسلامی، سید حسین ابراهیمیان.

۱۱. درآمدی بر معرفت‌شناسی، غلامرضا فیاضی.
۱۲. فلسفه عمومی، پل فولکیه.
۱۳. نگاهی به معرفت‌شناسی در غرب، حسن معلمی.
۱۴. نگاهی به معرفت‌شناسی در اسلام، حسن معلمی.
۱۵. پیشینه و پیرنگ معرفت‌شناسی در اسلام، حسن معلمی.
۱۶. علم حضوری، محمد فنائی اشکوری.
۱۷. نگاهی انتقادی به معرفت‌شناسی جدید، نیکلاس اوریت و الیک فیشر، ترجمه و نقد: حسن عبدی.
۱۸. پژوهشی تطبیقی در معرفت‌شناسی معاصر، محمد حسین‌زاده.

کلام باگرایش امامت

زبان تخصصی ۱

شناسه درس: ۳۱۲۲۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم متون انگلیسی در حوزه امامت

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی افراد یعنی پیش مطالعه و یافتن لغات دشوار متن داده شده اختصاص می‌یابد.

در اول نیم‌سال به هر طلبه حدود ۴ صفحه کار عملی (ترجمه متون انگلیسی) داده می‌شود تا آن را ترجمه نماید که ۵ نمره از نمره درس را به خود اختصاص می‌دهد. ۱۲ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص می‌یابد.

سرفصل:

حدود ۳۵ صفحه از متون تخصصی انگلیسی در زمینه کلام اسلامی با گرایش امامت با انتخاب استاد و با بکارگیری طلاب تدریس می‌شود. در تدریس بر یادگیری مهارت‌های زیر تاکید می‌شود:

- نحوه استفاده از فرهنگ لغت و دائرةالمعارف
- متون مختلف سریع‌خوانی
- واژگان‌سازی
- نگارش رئوس مطالب
- خلاصه نویسی

متن درسی: ----

منابع پیشنهادی:

۱. انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی (نیمه تخصصی)، رضا عطایی.
۲. انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی، محمدعلی الحسینی و دیگران.
۳. انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی (۱ و ۲)، مهدی نوروزی، علی خزایی‌فر.
۴. مدخل‌هایی از دایرةالمعارف اسلام، پل ادواردز، راتلج و ایرانیکا. (ترجیحاً سعی شود متن‌های ساده‌تر انتخاب شوند).

زبان تخصصی ۲

شناسه درس: ۳۱۲۲۱۰۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان فهم متون انگلیسی در حوزه امامت

ارزشیابی: ۳ نمره به فعالیت کلاسی افراد یعنی پیش مطالعه و یافتن لغات دشوار متن داده شده اختصاص می‌یابد. در اول نیم‌سال به هر طلبه حدود ۴ صفحه کار عملی (ترجمه متون انگلیسی) داده می‌شود تا آن را ترجمه نماید که ۵ نمره از نمره درس را به خود اختصاص می‌دهد. ۱۲ نمره دیگر به امتحان پایانی اختصاص می‌یابد.

سرفصل:

حدود ۳۵ صفحه از متون تخصصی انگلیسی در زمینه کلام اسلامی با گرایش امامت با انتخاب استاد و با بکارگیری طلاب تدریس می‌شود. در تدریس بر یادگیری مهارت‌های زیر تاکید می‌شود:

- نحوه استفاده از فرهنگ لغت و دائرةالمعارف
- متون مختلف سریع خوانی
- واژگان‌سازی
- نگارش رؤوس مطالب
- خلاصه نویسی

متن درسی: ----

منابع پیشنهادی:

۵. انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی (نیمه تخصصی)، رضا عطایی.
۶. انگلیسی برای دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی، محمدعلی الحسینی و دیگران.
۷. انگلیسی برای دانشجویان علوم انسانی ۱ و ۲، مهدی نوروزی، علی خزایی‌فر.
۸. مدخل‌هایی از دایرةالمعارف اسلام، پل ادواردز، راتلج و ایرانیکا. (ترجیحاً سعی شود متن‌های ساده تر انتخاب شوند).

عربی معاصر

شناسه درس: ۳۱۲۱۱۱۱

نوع واحد: نظری - عملی

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

هدف: ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه امامت

ارزشیابی: ۵ نمره به فعالیت کلاسی و ۷ نمره به کار عملی (ترجمه متون عربی) و ۸ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد. متن کار عملی حدود ۱۰ صفحه از متون عربی معاصر در زمینه گرایش مربوط است که طلبه آن را اعراب گذاری و ترجمه نماید.

سرفصل:

طلاب برای هر جلسه بین ۳ تا ۵ صفحه از متن درسی را به منظور درک مطلب، اعراب گذاری و ترجمه می کنند و استاد تنها به رفع اشکال و بیان دقایق متن می پردازد
در ابتدای نیمسال متن هایی به عربی جدید در زمینه کلام اسلامی گرایش امامت انتخاب می شود و در اختیار طلاب قرار می گیرد. طلاب موظفند آن را ترجمه و اعراب گذاری کرده و تا پایان نیمسال ارایه کنند

متن درسی: آشنایی با متون برگزیده فلسفی و کلامی از کتب عربی معاصر، محمد سربخشی

منابع: ----

روش تحقیق پیشرفته - ورودی ۹۶ و ماقبل

تعداد واحد: ۲

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۱۲۲۲۰۱

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با روش‌های پژوهش در زمینه امامت و کیفیت بهره برداری از منابع آن

ارزشیابی: ۱۰ نمره به امتحان پایانی و ۱۰ نمره به تحقیق اختصاص دارد.

سرفصل:

- مفاهیم
 - معرفی درس
 - معرفی منابع اصلی و فرعی
 - فرق روش و روش شناسی تحقیق
- انتخاب موضوع و روش
 - انتخاب موضوع
 - تبدیل موضع به مسئله
 - تبیین مسئله
 - انتخاب روش
- گردآوری داده
 - داده های تجربی(مصاحبه ، مشاخره)
 - داده های اسنادی - چگونگی انتخاب اسناد
 - شیوه فیش برداری
- تحقیق یافته ها
 - کدبندی - انتخابی
 - آزاد
 - محوری
 - تحلیل اکتشافی
 - تحلیل توصیفی
 - تحلیل تبیینی و علت کاوانه
 - تحلیل انتقادی
 - تحلیل آمیزه ای
- روش نگارش و بازسازی

- ساختار مقاله علمی، پایان نامه و کتاب
- فصل بندی و ساختار(فصل، بخش، گفتار، بند و ...)
- پاراگراف بندی
- شیوه ارجاعات(الگوهای مختلف)
- شیوه فهرست بندی
- شیوه ارائه فهرست منابع
- چکیده، مقدمه و ...

○ کار عملی

- آشنایی با منابع تخصصی و نرم افزارهای همخوان
- روش تدوین طرح تحقیق
- روش های جمع آوری اطلاعات و یادداشت برداری
- روش تصفیه و تحلیل داده ها
- روش پارگراف نویسی
- روش نگارش مقاله پژوهشی
- روش پایان نامه نویسی
- روش کتاب نویسی
- تلخیص و نقد مقاله علمی – پژوهشی

----- متن درسی: -----

توضیحات: هر طلبه موظف است یک تحقیق در زمینه امامت با ویژگی های فوق (در سطح علمی – پژوهشی) ارائه دهد، که این تحقیق باید همگام با تدریس مراحل پژوهش تهیه شود و در هر مرحله با همفکری استاد فعالیت آن مرحله اصلاح شود.

منابع:

۱. روش شناسی مطالعات دینی، احمد فرامرز قراملکی.
۲. روش تحقیق با تأکید بر علوم اسلامی، جعفر نکونام.
۳. روش های مطالعه و تحقیق با تأکید بر کتابخانه، خدابخش کرمی.
۴. درس نامه روش تحقیق، مجید طرقی.
۵. جزوه درسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)، حمید آریان.
۶. بر بال قلم، سید ابوالقاسم ژرفا.
۷. بر سمند سخن، نادر وزین پور.
۸. لوازم نویسندگی، نادر ابراهیمی.
۹. ادبیات فارسی، حسین دهنوی.
۱۰. بهتر بنویسیم، رضا بابایی.

۱۱. فرامرز قراملکی، احد، اصول و فنون پژوهش در گستره دین پژوهی، قم، معاونت پژوهشی حوزه علمیه، ۱۳۸۳.
۱۲. پاکتچی، احمد، روش تحقیق عمومی با رویکرد به علوم اسلامی، تهران، دانشگاه امام صادق(ع)، ۱۳۹۲
۱۳. ملایی توانی، علی رضا، درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ، تهران، نشر نی، ۱۳۸۸.
۱۴. سلطانی، سید علی اصغر، اصول و روش نگارش دانشگاهی، قم، معاونت پژوهشی دانشگاه مفید، ۱۳۹۰
۱۵. پاکتچی، احمد، روش تحقیق با تکیه بر حوزه علوم قرآن و حدیث، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق(ع)، ۱۳۸۹
۱۶. کرمی، رضاعلی، روش مطالعه و تحقیق با تأکید بر کتابخانه،
۱۷. حافظ نیا، محمدرضا، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی،
۱۸. پاکتچی، احمد، نقد متن، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق(ع)، ۱۳۹۱
۱۹. جمعی از نویسندگان مؤسسه امام خمینی ره، پایان نامه نویسی (مجموعه مقالات)، قم، انتشارات مؤسسه امام خمینی،
۲۰. حسین نژاد، روش تحقیق مفهومی در متون اسلامی.

کلام با گرایش امامت

کارورزی و ارائه پژوهش ۱- ورودی ۹۶ و ماقبل

شناسه درس: ۳۱۲۲۲۰۲

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: به کارگیری قواعد پژوهش در موضوعات کلامی با گرایش امامت

ارزشیابی: ۲۰ نمره به تحقیق - با شرایط مندرج در سرفصل - اختصاص دارد.

سرفصل:

- تدوین یک تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه‌ای در یکی از موضوعات امامت با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی زیر نظر استاد مربوطه و ارائه نتایج تحقیق در یک کنفرانس؛
- موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب موسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط استاد مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

متن درسی: ---

منابع: ---

کارورزی و ارائه پژوهش ۲- ورودی ۹۶ و ماقبل

شناسه درس: ۳۱۲۲۲۰۳

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش تحقیق پیشرفته

هدف: به کارگیری قواعد پژوهش در موضوعات کلامی با گرایش امامت

ارزشیابی: ۲۰ نمره به تحقیق - با شرایط مندرج در سرفصل - اختصاص دارد.

سرفصل:

- تدوین یک تحقیق ۳۵ تا ۵۰ صفحه ای در یکی از موضوعات امامت با رعایت ضوابط و قواعد پژوهشی و نگارشی زیر نظر استاد مربوطه و ارائه نتایج تحقیق در یک کنفرانس؛
- موضوع و طرح اجمالی تحقیق باید به تصویب موسسه مربوطه برسد و در نهایت تحقیق ارائه شده توسط استاد مربوطه از نظر محتوا و ساختار مورد ارزیابی قرار گیرد.

متن درسی: ---

منابع: ---

پایان نامه

شناسه درس: ۳۱۲۲۴۰۱

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: کارورزی و ارائه پژوهش ۱ و ۲

هدف: ارائه یک تحقیق جامع با تأکید بر مهارت‌ها، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوع امامت

ارزشیابی: ۲۰ نمره اختصاص به ارائه پایان‌نامه با شرایط آیین‌نامه دارد.

سرفصل: ---

متن درسی: ---

منابع: ---

کلام با گرایش امامت

فصل دوس
مهارت‌های پژوهشگری
ورودی ۹۷ و مابعد

مسئله‌یابی و منبع‌یابی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۰

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی، شناسایی انواع منابع و نحوه ارزش‌گذاری و مهارت استفاده از آنها به منظور بهره‌وری در تدوین پایان‌نامه و انواع مقالات

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تفاوت مشکل، موضوع و مسئله

۱. مشکل (تعریف و ویژگی‌های آن)

۲. موضوع (تعریف موضوع و ویژگی‌های آن، تتبع موضوع محور و پژوهش مسئله محور)

۳. مسئله (تعریف و بیان مسئله، فرآیند عملیاتی طرح مسئله: الف. مواجهه با مشکل ب. تبدیل مشکل به مسئله ج. تدوین فرضیه) اقسام مسئله و خطاهای احتمالی به هنگام انتخاب مسئله، تجزیه مسئله

○ منبع؛ اقسام، انواع و ...

۱. تعریف منبع

۲. اقسام منابع

۳. انواع منابع اسناد (کتابخانه‌ای و روش استفاده از آن، اطلاعات الکترونیکی و روش استفاده از آن)

۴. راه‌های شناسایی و دسترسی به منابع

۵. آشنایی با ملاک‌های اعتبار منابع

۶. معرفی کتابخانه‌های تخصصی هر رشته

۷. معرفی مهمترین منابع مکتوب و غیر مکتوب هر رشته

۸. معرفی اصطلاح‌نامه‌های تخصصی هر رشته و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک مسئله را انتخاب و به همراه منابع مرتبط با آن به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

طرحنامه‌نویسی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۱

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه فصل‌بندی و طراحی ساختار تحقیق، ایجاد قدرت تشخیص جهت روش مناسب حل مسئله و فرضیه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ طرحنامه

۱. تعریف طرحنامه و اهمیت آن

۲. معرفی ارکان و عناصر طرحنامه علمی (بیان مسئله، سؤالات اصلی و فرعی، فرضیه‌ها، پیشینه، اهمیت و ضرورت، روش (ناظر به جمع‌آوری داده‌ها، هدف تحقیق، مواجهه با داده‌ها)

۳. ساختاربندی اجزای تحقیق شامل بخش‌ها، فصل‌ها و گفتارها، اولویت‌بندی انجام پژوهش، ارائه طرحنامه و

توضیحات: هر طلبه موظف است یک طرحنامه متناسب با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

فیش نویسی و پردازش اطلاعات

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۲

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با نحوه تشکیل پرونده علمی، تألیف و ترکیب مناسب اطلاعات گردآوری شده و پردازش آنها

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ فیش نویسی

۱. معرفی و اهمیت فیش نویسی
۲. قالب‌های فیش (دستی، رایانه‌ای)
۳. انواع فیش
۴. چگونگی انجام فیش برداری
۵. طبقه‌بندی فیش‌ها
۶. ارجاع‌دهی و انواع آن
۷. شیوه‌های یادداشت‌برداری (نقل مستقیم، تلخیص و اقتباس)

○ پردازش اطلاعات

۱. توصیف، تبیین و توضیح اطلاعات
۲. تفسیر، تحلیل و انواع آن
۳. استدلال، تعلیل و ارائه شواهد
۴. نقد، ارائه نظر، دسته‌بندی و مقایسه و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است متناسب با رشته تخصصی یک موضوع انتخاب و فیش‌های مرتبط به آن را همراه با پردازش اطلاعات به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

شیوه تدوین پایان نامه

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۳

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با شیوه تدوین و نگارش پایان نامه

ارزشیابی: ۲۰ نمره به فعالیت عملی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ تدوین پایان نامه

۱. شناسایی و آشنایی با شیوه نامه نگارش پایان نامه با توجه به قوانین مرکز

۲. موضوع یا عنوان پایان نامه

۳. تنظیم مقدمات، فهرست‌ها و عنوان‌بندی، نتیجه‌گیری، چکیده‌نویسی و کلیدواژه‌ها

۴. شیوه بهره‌گیری از منابع و تنظیم ارجاعات و فهرست منابع

۵. سبک‌های ارجاع‌دهی و نحوه ارجاع کتاب، مقاله، فرهنگ‌نامه و دائرةالمعارف، ارجاع کنفرانس‌ها و سمینارها و گزارش‌ها

۶. ویرایش فنی و محتوایی متن

۷. ارائه گزارش به اساتید راهنما

۸. آشنایی با نحوه دفاع از پایان نامه

۹. نشانه‌گذاری و صفحه‌آرایی، ترتیب مباحث و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک پایان‌نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را بررسی نموده و گزارشی از نقاط قوت و ضعف آن به عنوان فعالیت عملی ارائه دهد.

مقاله‌نویسی

شناسه درس: ۳۱۲۲۲۲۰

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با انواع مقاله و ساختار آن و فرآیند تدوین مقاله به منظور استخراج مقاله علمی از پایان‌نامه و یا ادامه فعالیت پژوهشی در قالب مقاله‌نویسی پس از فارغ‌التحصیلی

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ آشنایی با ساختار و چگونگی نگارش مقاله علمی پژوهشی و اجزاء آن

۱. موضوع و عنوان مقاله، نام نویسندگان، چکیده

۲. واژگان کلیدی، مقدمه (بیان مسئله، تبیین اهداف پژوهش، پیشینه پژوهش، پرسش، تشریح روش‌شناسی مورد استفاده و معرفی

ساختار)

۳. بدنه اصلی مقاله

۴. نتیجه‌گیری

۵. منابع و پیوست‌ها

۶. ارجاع‌دهی و مستندسازی و انواع آن

۷. شناسایی مجلات تخصصی هر رشته و نکات اساسی در ارسال مقالات به نشریات علمی و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله مرتبط با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

روش نقد و تحلیل

تعداد واحد: ۵/۰

پیش نیاز: ندارد

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۴

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: افزایش توانمندی طلاب در حوزه نقد و تحلیل در راستای هدف کلان سطح سه

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ روش نقد و تحلیل (مقاله، کتاب، پایان نامه و طرح پژوهشی)

۱. تعریف نقد و انواع آن (نقد درونی و بیرونی)

۲. اصل تقدم فهم بر نقد، نقد اصول، نقد مبانی و لوازم، نقد ادله

۳. مواجهه انضمامی و کلی ارزیاب با پژوهش

۴. نقد و ارزیابی عنوان، چکیده، بیان مسئله و مقدمه، اهداف، پیشینه و بدنه اصلی، نتیجه گیری

۵. اخلاق نقادی و ارزیابی و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله یا کتاب یا پایان نامه مرتبط با رشته تخصصی خود را نقد و تحلیل نموده و گزارشی از آن به

عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

روش‌شناسی مطالعات میان رشته‌ای

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۵

تعداد واحد: ۰/۵

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با چیستی آن، نوآوری و دست‌یابی به ابعاد و جوانب مسئله و عدم حصر توجه به دانش خاص و غفلت از سایر علوم در تحلیل مسائل

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مطالعات میان‌رشته‌ای

۱. تعریف مطالعه میان‌رشته‌ای

۲. ضرورت مطالعه میان‌رشته‌ای در دین پژوهی

۳. موانع فعالیت‌های میان‌رشته‌ای

۴. نشریات میان‌رشته‌ای

۵. مبانی رویکرد میان‌رشته‌ای و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله میان‌رشته‌ای، مرتبط با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

روش‌شناسی مطالعات تطبیقی

شناسه درس: ۳۰۰۲۲۱۶

تعداد واحد: ۵/۰

نوع واحد: نظری - عملی

پیش‌نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با چابستی و ضرورت مطالعات تطبیقی و روش‌شناسی آن جهت استفاده طلاب در پژوهش

ارزشیابی: ۱۵ نمره به فعالیت عملی و ۵ نمره به امتحان پایانی اختصاص دارد.

سرفصل:

○ مطالعات تطبیقی

۱. چابستی مطالعه تطبیقی و نقش آن
۲. تحدید دامنه تطبیقی
۳. فرآیند مطالعه تطبیقی (تدوین مسئله، تعیین دامنه تحقیق، تدوین فرضیه، استقصای موارد شباهت و تفاوت، توصیف مواضع خلاف و وفاق، تبیین مواضع خلاف و وفاق)
۴. عوامل ظاهرگرایی در مطالعه تطبیقی
۵. روش‌های عبور از تشابه و تفاوت ظاهری به مواضع خلاف و وفاق واقعی
۶. تبیین مواضع خلاف و وفاق و ...

توضیحات: هر طلبه موظف است یک مقاله تطبیقی، مرتبط با رشته تخصصی خود به عنوان فعالیت عملی ارائه نماید.

عناوین جامع رشته کلام اسلامی با گرایش امامت

سال سوم		سال دوم		سال اول		نیمسال اول	
واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس	واحد	عنوان درس		
۲	منطق فهم حدیث	۳	فقه (۳)	۳	فقه (۱)	نیمسال اول	
۲	امامت سایر ائمه	۲	اصول فقه (۳)	۲	اصول فقه (۱)		
۲	نظریه‌های امامت و خلافت	۲	قواعد کلامی	۲	تجزیه و ترکیب		
۲	نقش امامان شیعه در فرهنگ و تمدن اسلامی	۴	امامت امیرالمومنین «ع» (۱)	۲	کلیات و تاریخ علم کلام		
۲	تاریخ تحلیلی امامت (۱)	۲	امامت عامه (۳)	۲	امامت عامه (۱)		
۲	فرق و مذاهب کلامی	۳	احتجاجات معصومین پیرامون امامت	۲	منطق		
۲	زبان تخصصی (۱)			۱	ماخذشناسی امامت		
۱	منابع فریقین			۲	کلام استدلالی (۱)		
.۵	مقاله نویسی						
.۵	روش نقد و تحلیل						
۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد		
۲	تاریخ تحلیلی امامت (۲)	۳	فقه (۴)	۳	فقه (۲)		نیمسال دوم
۲	شبهه‌شناسی امامت	۲	اصول فقه (۴)	۲	اصول فقه (۲)		
۳	مهدویت	۲	امامت امیرالمومنین «ع» (۲)	۳	امامت عامه (۲)		
۲	زبان تخصصی (۲)	۲	عربی معاصر	۲	معرفت شناسی		
۲	نقد وهابیت	۲	وظایف امت نسبت به امام	۲	تفسیر قران (۱)		
۲	نقد بهائیت	۲	تفسیر قران (۲)	۲	کلام استدلالی (۲)		
۲	اعتبارسنجی احادیث امامت	۲	کلام مقارن	۱	متون ادبی امامت		
۲	سیره اخلاقی معصومان	.۵	فیش نویسی و پردازش اطلاعات	.۵	مساله یابی و منبع یابی		
.۵	روش شناسی مطالعات میان رشته‌ای	.۵	شیوه تدوین پایان نامه	.۵	طرحنامه نویسی		
.۵	روش شناسی مطالعات تطبیقی						
۱۸	جمع واحد	۱۶	جمع واحد	۱۶	جمع واحد		